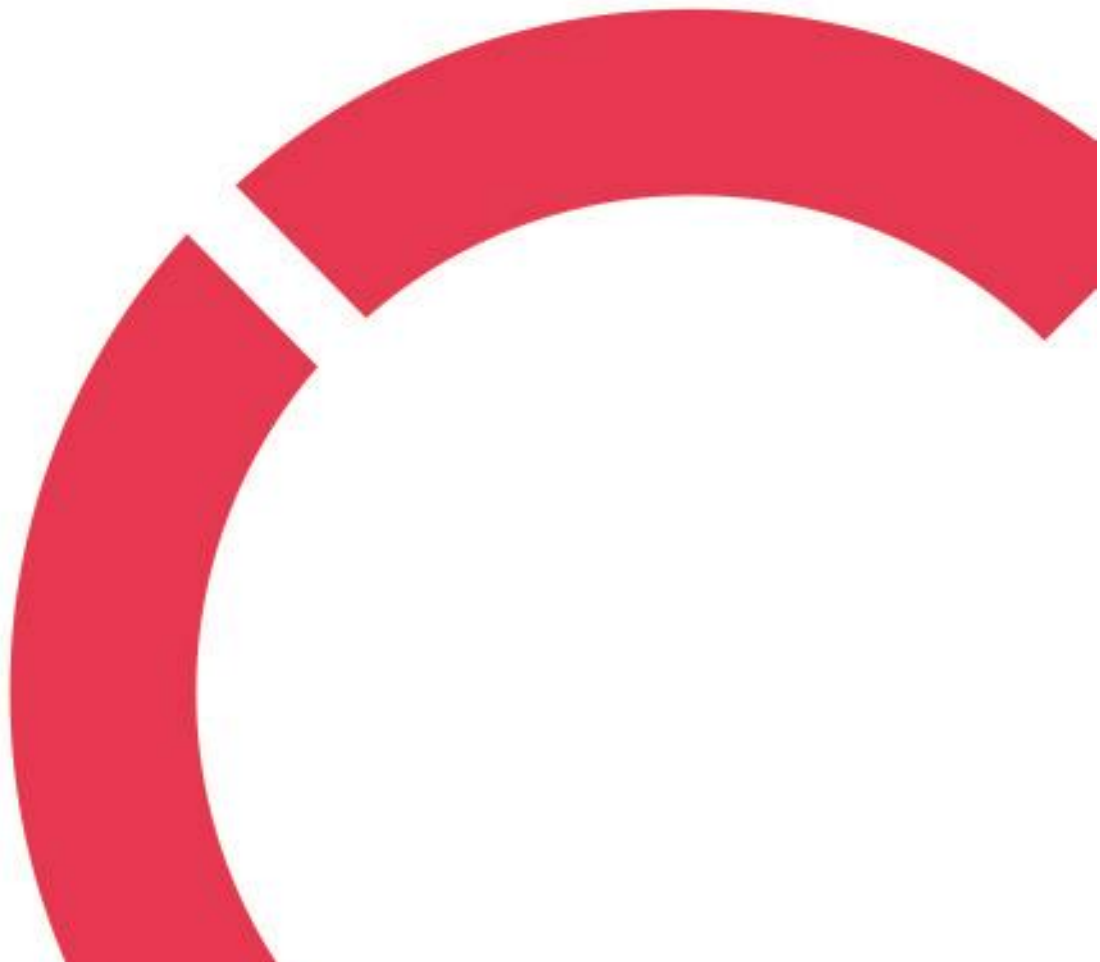

Niina Ahlgren

**HENKISEN TURVALLISUUDEN TOTEUTTAMINEN FINNJAMBO-
REE KAJOLLA**

Pestiläisten näkökulma

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Yhteisöpedagogikoulutus
Lokakuu 2024**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Lokakuu 2024	Tekijä/tekijät Niina Ahlgren
Koulutus Yhteisöpedagogi, kirkon nuorisotyö		☒ AMK ☐ YAMK
Työn nimi HENKISEN TURVALLISUUDEN TOTEUTTAMINEN FINNJAMBOREE KAJOLLA. Pestiläisten näkökulma.		
Työn ohjaaja Emilia Teerikangas		Sivumäärä 40 + 1

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää henkisen turvallisuuden toteuttamistapaa Suomen partiolaisten 8. suurleirillä, finnjamboree Kajolla. Kajo oli ensimmäinen suurleiri, jossa henkinen turvallisuus otettiin heti leirin suunnitteluvaiheessa koko leiriorganisaation läpileikkaavaksi teemaksi ja leirin turvallisuusorganisaatiossa toimi oma henkisen turvallisuuden tiimi. Opinnäytetyössä vastattiin kahteen tutkimuskysymykseen: kuinka henkinen turvallisuus toteutettiin finnjamboree Kajolla pestiläisten näkökulmasta ja kuinka henkisen turvallisuuden toteutusta voisi parantaa seuraavalle suurleirille?

Tutkimusmenetelmänä käytettiin teemahaastatteluita, ja haastattelut analysoitiin laadullisen sisälönanalyysin keinoin. Haastatteluita kerättiin Kajon pestiläisiltä, joiden pestit olivat joko Kajon henkisen turvallisuuden tiimissä tai henkisen turvallisuuden rajapintojen tiimeissä (henkitiimi, turva, leirisairaala, leirilippukunnan turva-aikuinen). Teoreettisena viitekehysenä käytettiin partion tuottamia materiaaleja Kajosta ja seikkailukasvatukseen ja digitaaliseen nuorityöhön liittyviä teorioita. Näiden lisäksi peilattiin partion ja evankelisluterilaisen kirkon suhdetta toisiinsa nykypäivänä, sillä partion voidaan katsoa olevan yksi seurakunnan lapsi- ja nuorisotyön muoto.

Opinnäytetyöstä saatuja tuloksia voidaan hyödyntää tulevien isojen partiotapahtumien ja suurleirien suunnittelussa ja toteutuksessa. Kajolla henkinen turvallisuus toimi hyvin ja erillinen, leirin turvallisuusorganisaation alainen, henkisen turvallisuuden tiimi osoittautui tärkeäksi ja sen työnjako leiriärkeen ja leirisairaalaan koettiin onnistuneeksi. Haastatellut pestiläiset kokivat henkisen turvallisuuden korostamisen ajan hengen mukaisena, eivätkä kuormittuneet pesteissään. Eri tiimien rajapintayhteistyö toimi sujuvasti, joskin kohtaajien työnkuva pitää vielä kehittää. Tulevaisuudessa on hyvä kartoittaa epätavallisia riskejä vielä laajemmin ja huomioida, kuinka digitaalista nuorisotyötä voisi tuoda partio-olosuhteisiin kattavammin, jotta sosiaalisesta mediasta nousevia turvallisuusriskejä pystyttäisiin hallitsemaan paremmin. Seppo-nimikkeen palauttamista toivottiin, jotta pestiläinen voisi käyttää sitä niin halutessaan.

Asiasanat

Finnjamboree, henkinen turvallisuus, hyvinvointi, Kajo, nuorisotyö, partio, pesti, pestiläinen, suurleiri

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date October 2024	Author Niina Ahlgren
Degree programme Bachelor of Humanities, Community Educator		
Name of thesis IMPLEMENTING MENTAL SAFETY AT THE FINNJAMBOREE KAJO. Volunteers' perspective.		
Centria supervisor Emilia Teerikangas	Pages 40 + 1	
<p>The aim of the thesis was to find out the method of implementing mental safety at finnjamboree Kajo. Kajo was the first large camp where mental safety was taken as a cross-cutting theme of the entire camp organization right from the planning stage of the camp, and the camp's security organization had its own mental safety team. In the thesis, two research questions were studied: how was mental safety implemented at finnjamboree Kajo from the perspective of volunteers and how could the implementation of mental safety be improved for the next big camp?</p> <p>Theme interviews were used as a research method and the interviews were analyzed using qualitative content analysis. Interviews were collected from volunteers of Kajo. Volunteers were either in Kajo's mental safety team or in mental safety interface teams (spiritual team, security, camp hospital, safety adult of the camp troop). Materials produced by Kajo and theories related to adventure education and digital youth work were used as a theoretical framework. In addition to these, the relationship between the Scouts and the Evangelical Lutheran Church was mirrored today, as the scouting can be considered a form of the church's children and youth work.</p> <p>The results can be used in the planning of future large scouting events and large camps. In Kajo, mental safety worked well and the separate mental safety team, subordinate to the camp security organization, proved to be important and the division between “the everyday life on camp” and “the camp hospital” was considered successful. The interviewed volunteers felt that the emphasis on mental safety was in line with the spirit of the times, and they did not feel burdened by their voluntary work. The interface cooperation between the different teams worked smoothly, although the job description of the “encounters” still needs to be developed. In the future, it is good to map out unusual risks even more widely and consider how digital youth work could be brought into the scout camp conditions more comprehensively, so that security risks arising from social media can be better managed. The return of the “Seppo” title was hoped for, so that volunteers could use it if they so wished.</p>		

<p>Key words Finnjamboree, the guides and scouts of Finland, Kajo, mental safety, scout, scouting, volunteer, well-being, youth work</p>

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

AIKUINEN

Partiossa yli 22-vuotias henkilö on aikuinen.

EKSPERTTIPESTI

Kajolla eksperttipestiläinen keskittyi oman pestinsä erityisalueeseen, eksperttipestiläisellä ei ollut johdettavia.

FINNJAMBOREE KAJO

Suomen partiolaisten järjestämä kahdeksas suurleiri, joka pidettiin Evolla, Hämeenlinnassa 15. – 23.7.2022. Kajolle osallistui 13300 ihmistä.

FINNJAMBOREE ROIHU

Kajon edeltäjä, Suomen partiolaisten järjestämä seitsemäs suurleiri, joka pidettiin Evolla, Hämeenlinnassa 20. – 28.7.2016. Roihulle osallistui lähes 17000 ihmistä.

HENKINEN TURVALLISUUS

Henkisellä turvallisuudella voidaan tarkoittaa tässä opinnäytetyössä sekä yleistä henkistä turvallisuutta leirillä että henkisen turvallisuuden tiimiä Kajon turvallisuusorganisaatiossa. Synonyymejä: henkinen tuki, henkinen turva.

KYMPPIPESTI

Kajolla kymppi vastasi oman tiiminsä/kokonaisuutensa toiminnasta, ”mestarin” alainen.

LEIRILIPPUKUNTA

Yhden tai useamman lippukunnan muodostama ryhmä, jonka koko Kajolla oli noin 100 henkilöä. Aiemmin leirilippukunnasta on käytetty myös nimitystä savu. Jokaisessa leirilippukunnassa tuli olla EA-vastaava ja turva-aikuinen.

MESTARIPESTI

Kajolla mestari oli oman tiiminsä johtaja ja ”päällikön” alainen.

PESTI

Vapaaehtoistehtävä partiossa.

PESTILÄINEN

Tässä opinnäytetyössä pestiläisellä tarkoitetaan kaikkia Kajon vapaaehtoisia, jotka ovat ”mestareiden” alaisuudessa. Myös ”kymppipestit” on sisällytetty tähän kategoriaan.

SAMOAJA

15–17-vuotias partiolainen.

SEPPO

Seurakunnan partiotyöntekijä.

TARPOJA

12–15-vuotias partiolainen.

TURVA

Turvalla tarkoitetaan leirin turvallisuusorganisaation alle sijoittuvaa turvan tiimiä, joka toteutti käytännössä leirin kulun- ja järjestyksenvalvontaa.

TURVA-AIKUINEN

Jokaisessa leirilippukunnassa tuli olla yksi turva-aikuinen. Turva-aikuisen pestiä hoidettiin Kajolla oman pestin ohella.

TURVALLISUUSORGANISAATIO

Kajon kokonaisvaltaisesta turvallisuudesta vastaava organisaatio. Turvallisuusorganisaatio koostui seitsemästä tiimistä: leirisairaala, leirisairaalan ulkopuolinen EA (EA-pisteet, kyläsairaanhoito, ensihoito), henkinen turvallisuus, palokunta, vesiturvallisuus, turva ja tilannekeskus.

VAELTAJA

Ikäkaudesta 18–22-vuotias käytetään partiossa nimitystä vaeltaja.

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS**

1 JOHDANTO	1
2 HENKINEN TURVALLISUUS SUURLEIRIN ARVONA.....	3
2.1 Kajon turvallisuusorganisaatio ja henkinen turvallisuus	5
2.2 Koulutukset.....	9
3 PARTIOLIIKKEEN HISTORIA & SUOMALAISET SEURAKUNNAT	11
3.1 Seikkailukasvatus.....	14
3.2 Digitaalinen nuorisotyö – myös partioleirillä?	16
4 TUTKIMUSKYSYMYKSET, MENETELMÄ JA AINEISTO	18
4.1 Tutkimuskysymykset	18
4.2 Menetelmä ja aineisto	18
5 TULOKSET.....	21
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	33
LÄHTEET	37
LIITTEET	
KUVIOT	
KUVIO 1. Turvallisuusorganisaation sijainti organisaatiokaaviossa	5
KUVIO 2. Turvallisuuden osa-alueet	6
KUVIO 3. Henkisen turvallisuuden tiimi	6
KUVIO 4. Henkisen turvallisuuden tiimin rajapintoja	7

1 JOHDANTO

Suurleirit ja muut isot tapahtumat, jotka kokoavat partiolaiset yhteen, ovat aina kuuluneet perinteiseen partiotoimintaan. Lippukunnat järjestävät paikallista toimintaa ja suur tapahtumissa pääsee vaihtamaan ajatuksia ja eri-ikäiset partiolaiset pääsevät tutustumaan toisiinsa kansainvälisesti. Suomen partiolaiset on Suomen suurin kasvatus- ja nuorisojärjestö 65 000 jäsenellään (Suomen partiolaiset 2024a). Finnjamboree Kajo, Suomen partiolaisten 8. suurleiri, kohosi Evolle 15. – 23.7.2022 (Kajo 2022a). Kajolla tärkeäksi lähtökohdaksi otettiin jo leirin suunnitteluvaiheessa henkinen turvallisuus, ja ensimmäistä kertaa suurleirin turvallisuusorganisaatiossa oli erillinen henkisen turvallisuuden tiiminsä (Kajo 2022b).

Kajo oli ensimmäinen finnjamboree, joka järjestettiin covid-19-pandemian jälkeen, Ukrainan ollessa Venäjän hyökkäyksen kohteena. Ensimmäistä kertaa myös sosiaalinen media oli leirillä vahvassa osassa virtuaalisen ja todellisen elämän sulautuessa yhteen. Kajolle valmistautuessa pidettiin tärkeänä, että henkinen turvallisuus on arvo, joka kuuluu jokaiselle pestissä toimivalle, ja motoksi vakiintui: ”Henkinen turvallisuus on kaikkien vastuulla ja yhteinen asia” (Kajo 2022b, 12). Henkisen turvallisuuden tiimin palvelut olivat kaikkien osallistujien käytössä riippumatta ikäkaudesta (Kajo 2022c).

Suomessa seurakunnilla ja lippukunnilla on pitkät perinteet, sillä yhteistyötä on tehty yli 110 vuotta, vuodesta 1907 lähtien. Suurimmalla osalla Suomen lippukunnista taustajärjestönä on paikallinen seurakunta. Partio onkin yksi seurakuntien lapsi- ja nuorisotyön toimintamuoto ja partiotoiminnalla on kristillinen tausta. Suomen partiolaiset ja Suomen evankelisluterilainen kirkko uusivat yhteistyösopimuksensa vuonna 2021. Yhteistyösopimuksen uusimisella kirkko lupautui tukemaan partiolaisia mm. katsomuskasvatuksessa. (Suomen partiolaiset ja Suomen evankelisluterilainen kirkko 2021.) Aiemmin partioleireillä henkistä turvallisuutta ovatkin toteuttaneet leiriarjessa erityisesti Sepot, eli seurakuntien partiotyöntekijät leirisairaalan ammattilaisten tukena.

Maaailma on muuttunut lyhyessä ajassa paljon myös nuorten harrastusten osalta. Nuorten hyvinvointi on polarisoitunutta (Helenius ja Kivimäki 2023). Suomessa hyvin perinteinen yhdistystoiminta on saanut vaikutteita kaupallistumisesta (Laitinen 2018). Nuorten harrastustoiminta on myös kaventunut niin, että saatetaan keskittyä vain yhteen lajiin ja valmentamisesta on tullut entistä ammattimaisempaa (Pyykönen & Kläusler 2023). Tämä kaikki voi lisätä nuorten kokemaa stressiä. Myös vapaaehtoisten, eli

tässä opinnäytetyössä pestiläisten, hyvinvointiin ja jaksamiseen pestissä on kiinnitetty aiempaa enemmän huomiota partiotoiminnassa (Suomen partiolaiset 2024b).

Partiosta on tehty useita opinnäytetöitä ja tutkimuksia (Suomen partiolaiset 2022a), mutta luonnollisesti henkistä turvallisuutta suurleirillä ei ole tutkittu aiemmin ilmiön ollessa uusi. Tämän opinnäytetyön tavoitteena onkin vastata seuraaviin tutkimuskysymyksiin: kuinka henkinen turvallisuus toteutettiin Kajolla pestiläisten näkökulmasta ja kuinka henkisen turvallisuuden toteutusta voisi parantaa seuraavalle suurleirille? Tutkimusmenetelmänä käytettiin haastatteluita, ja aineisto analysoitiin laadullisen sisällönanalyysin keinoin. Haastateltavina oli sekä henkisen turvallisuuden tiimin pestiläisiä että muita henkisen turvallisuuden rajapinnoilla työskennelleiden tiimien pestiläisiä. Henkisen turvallisuuden tiimi jakaantui Kajolla kahteen alatiimiin: leiriarkeen ja leirisairaalaan. Tutkittavaa aihetta haluttiin tarkastella nimenomaan pestiläisten silmin ja kuulla heidän kokemuksiaan Kajon henkisen turvallisuuden kokonaisuudesta.

Teoriaosuudessa käydään läpi henkistä turvallisuutta Kajon arvona ja henkisen turvallisuuden tiimin sijoittumista koko leirin turvallisuusorganisaatioon, kaikille Kajon pestiläisille tarjottuja ja vaadittuja koulutuksia ja lopuksi partioliikkeen historiaa ja suomalaisten seurakuntien toimintaa, seikkailukasvatusta ja digitaalista nuorisotyötä. Tutkimusmenetelmä ja -aineisto osuuksissa käydään läpi, kuinka tutkimus toteutettiin, ja tulokset käydään läpi teemoittelun kautta. Opinnäytetyöstä saatuja tuloksia voidaan hyödyntää tulevien isojen partiotapahtumien ja suurleirien suunnittelussa ja toteutuksessa etenkin henkisen turvallisuuden näkökulmasta.

2 HENKINEN TURVALLISUUS SUURLEIRIN ARVONA

Ennako-oletus partiolaisista usein on, että ensiaputaidot osataan hyvin ja erilaisiin toimiin tartutaan ripeästi. Partion vaikuttavuustutkimuksen 2020 mukaan vertailtaessa partiolaista ja ei-partiolaista partiota harrastanut nuori osaa toimia ensiaputilanteessa yli kolme kertaa useammin asiaan kuuluvalla tavalla. Yhteisöllisyys, vapaaehtoistyö ja empatia koetaan tutkimuksen mukaan myös tärkeiksi. (Suomen partiolaiset 2020a.) Viime vuosina Suomen partioliikkeessä on panostettu entistä enemmän henkisen ensiavun taitoihin ja lisäksi on keskitytty pesteissä toimivien hyvinvointiin. Suomen partiolaisten strategiaan tavoitteisiin onkin kirjattu, että partio on paras paikka tehdä vapaaehtoistyötä (Suomen partiolaiset 2024b).

Maailmantilanne ennen Kajoa oli varsin kaottinen ja epävarma. Juuri kun vuoden 2020 koronapandemiasta oli alettu nousta jaloilleen, aloitti Venäjä hyökkäyssodan Ukrainassa ja sotakuvat alkoivat levitä sosiaalisessa mediassa. Kustannukset nousivat yllättäen. 23 prosenttia pienituloisten perheiden lapsista joutui lopettamaan harrastuksensa vuonna 2022 ja peräti 55 prosenttia on kokenut, että koronan takia elämästä on kadonnut vuosia (Pelastakaa lapset 2022). Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn mukaan nuorten kokemukset yksinäisyydestä ovat yleisiä (Helenius ja Kivimäki 2023).

Kajon saavutettavuuteen kiinnitettiin erityistä huomiota (Kajon vastuullisuusraportti 2022, 5) ja kaikki Kajolle osallistuneet olivat yhdenvertaisia (Kajon eettinen ohjeistus 2022, 1). Suomen partiolaisten toiminnan pohjana on peruskirja, jonka perusteella määrittyvät partiotoiminnan arvopohja ja tarkoitus. Kaikessa toiminnassa noudatetaan myös partioihanteita. (Kajon eettinen ohjeistus 2022, 1.) Partiolaisien arvopohjan mukaisesti partio on kaikille avoin harrastus. Tämä koskee niin etnistä tai kulttuurista taustaa, vakaumusta, uskontoa, sukupuoli-identiteettiä kuin seksuaalista suuntautumista (Suomen partiolaiset 2024c.)

Kajolla henkisestä turvallisuudesta tehtiin koko leiriorganisaation läpileikkaava arvo (Kajo 2022b, 12). Arvot ovat sekä henkilökohtaisia että yhteisöllisiä ja ne realisoituvat konkreettisen toiminnan kautta (Heinimäki 2012, 23–32). Entisaikaan yhteisöjen arvoja saattoivat määritellä erityisesti yhteisöjen vanhimmat tai kuolleet jäsenet, mutta nykyaikana nuorten mielipiteiden vaikutus vallitsevaan arvomaailmaan on kiistaton (Helve 2010, 276). Partiotoiminnassa tällainen muutos saattaisi esimerkiksi olla tunnetaitojen opettelu osana tavanomaista koloiltaa, eli viikoittaista tapaamista.

Henkinen turvallisuus arvona jalkautettiin Kajolle monin eri tavoin. Leirin turvallisuusorganisaatioon perustettiin oma erillinen henkisen turvallisuuden tiimi. Turvallisesti yhdessä -koulutuksen suorittaminen oli kaikille Kajon osallistujille pakollista samoajaikäryhmästä (15–17-vuotiaat) ylöspäin ja Kajon pestiläisille tarjottiin mahdollisuutta osallistua Nuoren mielen ensiapu -kurssille. Viestinnässä painotettiin henkisen turvallisuuden näkökulman kuulumista kaikkien vastuulle. (Kajo 2022b.)

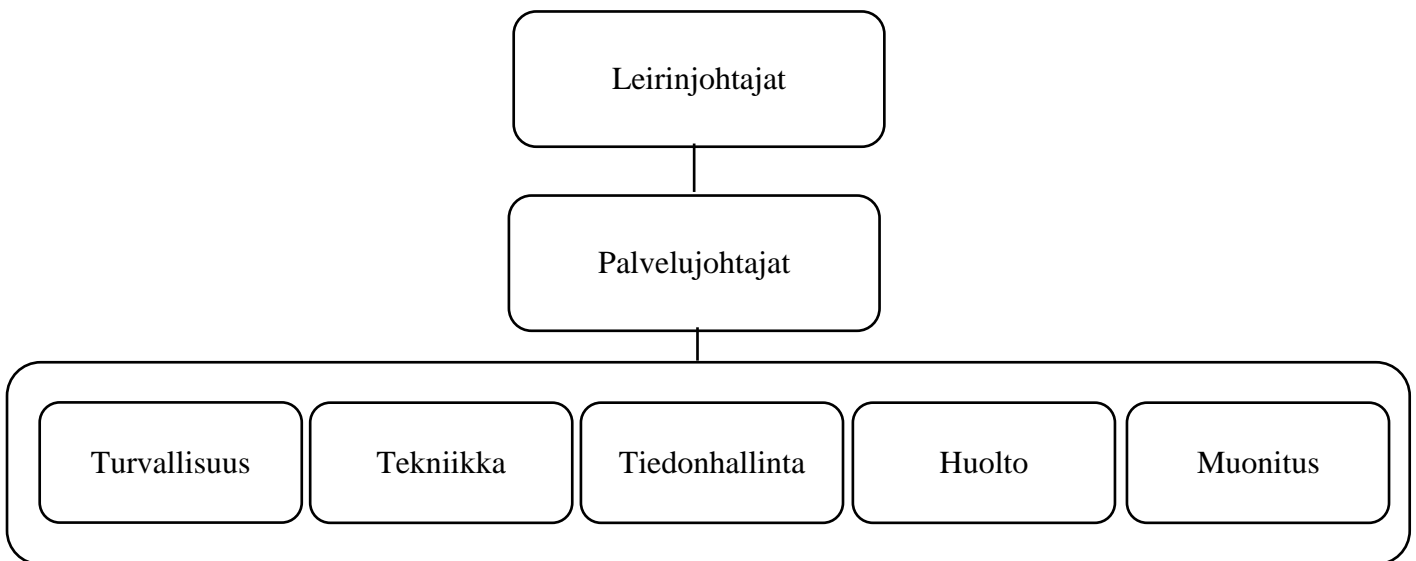
Partiossa harrastuksena korostuvat yhteisöllisyys ja osallisuuden kokeminen. Helve (2010, 277) pohtii artikkelissaan, kuinka ihmisten yhdessä kokemat kokemukset ja elämykset toisivat myös heidän arvo maailmojaan yhteen. Toisaalta myös joukossa voi tuntea olevansa yksinäinen, eli kokea sosiaalista yksinäisyyttä tai emotionaalista yksinäisyyttä, jos elämässä ei ole ketään, kenen kanssa ajatukset tuntuvat lokahtavan samoille aaltopituuksille kuin itsestään (Mielenterveyden keskusliitto 2024). Kajo sai osallistujiltaan hyvän arvosanan (8) yhteisöllisyydestään ja yhteenkuuluvuuden tunteesta. Näin ollen voidaan todeta, että Kajo onnistui leirielämyksen luomisessa. (Kajon loppuraportti 2022, 11.)

Partion pestit ovat vapaaehtoistyötä. Kuten palkkatyössä, myös vapaaehtoistyön pestissä täytyy voida kokea pestin olevan psykologisesti turvallinen. Kajolla pesteissä työskenteli yli kolmetuhatta pestiläistä (Kajon vastuullisuusraportti 2022, 4). Kajoa valmisteltiin muita finnjamboreita enemmän etänä uusien teknologioiden tämän mahdollistaessa ja toisaalta koronatilanteen näin pakottaessa. Erilaiset leirilääkinnän pestit ovat perinteisesti olleet suur tapahtumissa suosittuja, kenties siitä syystä, että alojen ammattilaisten on mukavaa ja helppoa tulla tekemään juuri oman alansa työtä vapaaehtoisesti partioon ja yhteisö, sen arvot ja toimintatavat ovat tuttuja kenties jo omasta lapsuudesta.

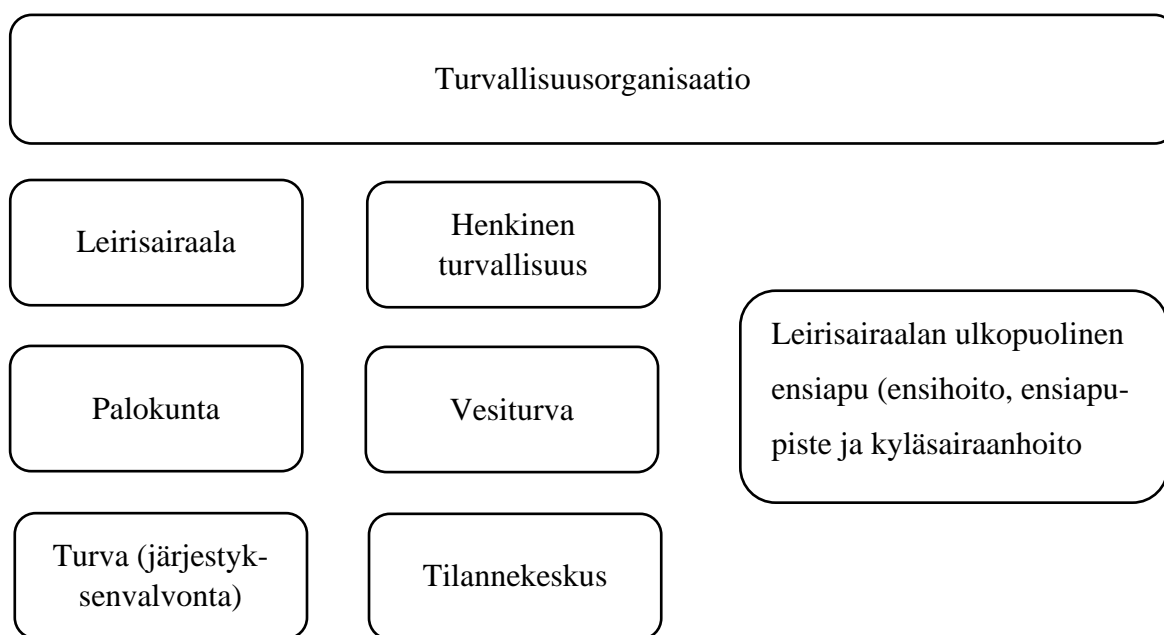
Maailman nopea digitalisoituminen näkyi myös Kajolla. Kajo Lux -sovelluksen lisäksi leiriartessa näkyi myös erityisesti nuorten suosimassa Jodel-sovelluksessa alkunsa saanut kiusaamiskampanja. Kajon loppuraportissa (2022, 19) todetaankin, että riskienhallinnassa oli pohdittu ns. ”perinteisiä kriisejä”, joten esimerkiksi nettikiusaamisen mahdollisuutta ei ollut osattu ottaa kattavasti huomioon. Mahdollisen kriisin varalle Kajolle oli koottu kriisiryhmä ja kriisiviestintäryhmä, jotta leirin toiminnan jatkuminen olisi turvattu keskitetysti ja keskeytyksettä. Virallista kriisiryhmän koollekutsumista ei ollut Kajolla tarpeellista tehdä, mutta kyseisiin ryhmiin kuuluvat henkilöt olivat koolla kiusaamiskampanjaan liittyen. Aiheellista on kuitenkin tulevissa tapahtumissa pohtia, milloin epätavallisesta tilanteesta aletaan käyttää nimitystä kriisi, jolloin kriisisuunnitelmat otetaan käyttöön ja vastuunjako on selkeää. (Kajon loppuraportti 2022, 19.)

2.1 Kajon turvallisuusorganisaatio ja henkinen turvallisuus

Leiriolosuhteet ja suurleirin arki voivat iskeä päin kasvoja äkkiarvaamatta. Etenkin johtajistolla voi esiintyä uupumisoireita ja nuorille haasteita voi tuoda arjesta tuttujen toimintatapojen muuttuminen ja puuttuminen. Kotiarjen haasteet voivat nousta mieleen eri ympäristössä voimakkaina. Leiriolosuhteissa eteen tulee yllättäviä tilanteita, joihin ei ole ennakkoon useinkaan mahdollista varautua, puhumattakaan siitä, että koko leiriä kohtaisi yllättävä laajempi kriisitilanne. Koronan jälkeinen yhteisöllisyys ja oman ajan ja yksityisyyden puuttuminen telttakaupungissa eläessä voivat tulla yllätyksenä itsellekin, vaikka partiovuosia olisi takana lukemattomia. Kaikkia näitä tilanteita hoitamaan ensimmäistä kertaa partion suomalaisten suurleirien historiassa perustettiin toimintamalli, jonka tehtävänä oli henkisestä turvallisuudesta huolehtiminen ja henkisen avun tarjoaminen (Kajo 2022c; Kajo 2022d). Kajon henkisen turvallisuuden tekijöiden ja koko leirin turvallisuusorganisaation tavoitteena oli luoda kaikille osallistujille mahdollisimman turvallinen leirikokemus (Kajo 2022c; Kajo 2022d). Henkisen turvallisuuden tiimi sijoittui Kajolla palvelujohtajien ja turvallisuusorganisaation alle:

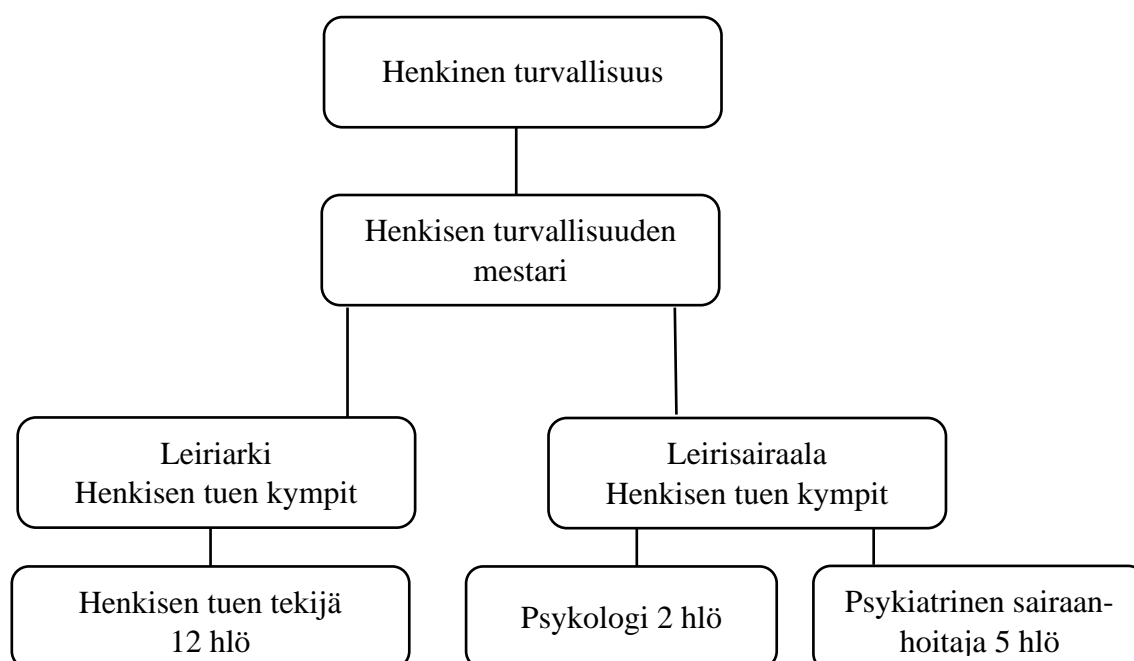

KUVIO 1. Turvallisuusorganisaation sijainti organisaatiokaaviossa (mukaillen Kajon loppuraportti 2022, 7)

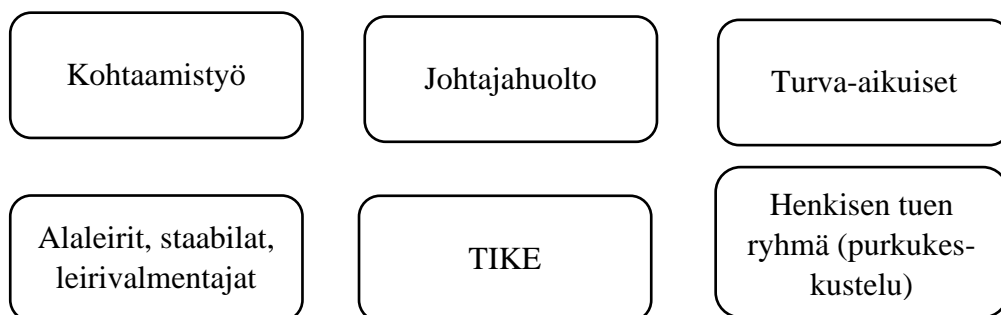
KUVIO 2. Turvallisuuden osa-alueet (mukaiillen Kajon loppuraportti 2022, 101)

Kajon henkisen turvallisuuden osaajat haluttiin sijoittaa nimenomaisesti turvallisuusorganisaation alle, jotta tiedonvaihto ja yhteistyö sujuisi mahdollisimman jouhevasti turvallisuuden eri osa-alueiden kesken (Kajo 2022c; Kajo 2022d). Uusina toimintamalleina suurleirillä olivat henkinen turvallisuus, vesiturva ja tilannekeskus (Kajon loppuraportti 2022, 101).

KUVIO 3. Henkisen turvallisuuden tiimi (mukaiillen Kajo 2022b, 8)

Henkisen turvan tiimin tehtävänä Kajolla oli tarjota palveluita mielenterveyden tueksi kaikille leirille osallistuville. Tiimi jakaantui leirisairaalaan ja leiriarkeen. Henkisen turvan leiriarjen tiimin kotipesä oli ”Keidas”, jossa kohdattiin matalalla kynnyksellä kaikkia apua tarvitsevia, jalkauduttiin leirille ja vastattiin henkisen turvan puhelimeen. Leirisairaala vastasi mielenterveyspalveluista alan ammattilaisten toimesta. Yhteistyötä tehtiin yli tiimirajojen kaikkien tiimien ja pestiläisten kesken. (Kajon loppuraportti 2022, 101–103.)

KUVIO 4. Henkisen turvallisuuden tiimin rajapintoja (mukaiillen Kajo 2022b, 8)

Henkisen turvallisuuden läheisinä rajapintoina olivat kohtaamistyö, johtajahuolto, alaleirit ja niiden yhteydessä erityisesti leirivalmentajat, turvallisuuden tilannekeskus eli TIKE, leirilippukuntien turva-aikuiset ja isomman kriisin toteutuessa erikseen koolle kutsuttava henkisen tuen ryhmä purkukeskusteluja varten (Kajo 2022b, 8).

Kohtaamistyö oli matalan kynnyksen kohtaamista leiriarjessa, ja kohtaamistyön toteuttivat yhteistyössä henkisen turvallisuuden tiimi ja Aseman lapset ry:n Walkers on Wheels -hanke. Walkers-autot oli sijoitettu leirisuoran molempiin päihin. Matalan kynnyksen kohtaamistyölle oli leirillä selkeä tarve ja Walkers-autot löysivät vakiokävijät nopeasti. (Kajon loppuraportti 2022, 62–63.) Johtajahuolto oli tarkoitettu aikuisille ja vaeltajille ja siellä oli mahdollisuus peseytymiseen ja virkistäytymiseen (Kajon loppuraportti 2022, 41). Turvallisuuden tilannekeskus vastasi turvallisuuteen liittyvästä viestiliikenteen koordinoinnista ja suunnittelusta ja välitti tilannekuvaa eri toimijoille (Kajon loppuraportti 2022, 103).

Alaleireissä leirilippukuntien tukena toimivat etenkin leirivalmentajat ja käytössä oli valmentamisen malli. Leirivalmentajat veivät tietoa leirilippukuntiin ja tukivat leirilippukuntia ja niiden johtokolmi-

koita pesteissä. Alaleirien Staabiloissa, jotka oli tarkoitettu leirivalmentajien ja johtokolmikoiden käyttöön, oli mahdollisuus virkistytymiseen, lepoon, valmentautumiseen ja kokoustamiseen. (Kajon loppuraportti 2022, 49–50.)

Edellisillä suurleireillä henkisestä turvallisuudesta huolehtivat erityisesti Sepot. Kajolla henkitiimi, jossa pestiläisinä oli mm. Seppoja, oli sijoitettu välähdysohjelmien alle. Nimensä mukaisesti välähdysohjelma oli pop up -teemaista ja siihen pystyi osallistumaan oman mielensä ja aikataulunsa mukaan. Henkitiimin tehtävänä oli vastata katsomuskasvatuksesta, leirin Pyhästä tilasta ja Katsomusteltasta, jossa päivysti henkitiimiläisiä. Myös koko leirin ”hiljainen ilta” oli henkitiimin vastuulla. (Kajon loppuraportti 2022, 83.) Loppuraportissa (2022, 83) todetaan, että välähdysohjelmissa koettiin joitakin haasteita, kuten joidenkin ohjelmien päällekkäisyys johtajahuollon vastaavien kanssa.

Varavoima keskittyi tukemaan erilaisissa johtamisen ja johtajuuden haasteissa ja paikkasi uupuneita yksilöitä, mestari- ja kymppitasoisista pesteistä ylöspäin (Kajon loppuraportti 2022, 40). Kanta-Hämeen sosiaali- ja kriisipäivystyksessä oltiin tietoisia Kajosta ja mahdollisen kriisin toteutuessa sieltä olisi saatu apua esimerkiksi purkukeskusteluiden muodossa (Kajo 2022b, 9).

Kajolla henkisestä turvallisuudesta huolehti jokaisessa leirilippukunnassa myös niin kutsuttu ”turva-aikuisen”. Turva-aikuisen pesti oli Kajolla puoliaikainen, eli sitä hoidettiin toisen, kokoaikaisen pestin ohella. Näin ollen turva-aikuisena toimimiseen jäävä aika riippui paljon omasta pestistä. Turva-aikuisen saattoi tuntea oman leirilippukuntansa jäsenet entuudestaan hyvin tai mahdollisesti tutustui heihin vasta leirin aikana. Turva-aikuisen määriteltyihin tehtäviin kuului muun muassa varmistua siitä, että jokainen leirilippukunnan 15 vuotta täyttänyt on suorittanut Turvallisesti yhdessä -koulutuksen ennen leirille saapumista. Turva-aikuiselta edellytettiin vähintään 22 vuoden ikää, ensiaputaitoja ja partiolaisien turvallisuusohjeiden tuntemista. (Kajo 2022b, 4.) Henkisen tuen tiimi tuki turva-aikuisia pestissään (Kajo 2022c). Ennen leiriä järjestettiin erilaisia koulutuksia, jotka ikäkaudesta ja pestistä riippuen olivat pakollisia Kajon kaikille osallistujille. Näistä kerrotaan lisää seuraavassa luvussa.

2.2 Koulutukset

Kajon pestiläisille tarjottiin useita koulutuksia. Osa koulutuksista oli pakollisia, osa vapaaehtoisia. Eri-laisten koulutusten avulla varmistettiin, että Kajo olisi mahdollisimman turvallinen leirielämys kaikille osallistujille. (Kajo 2021.)

Turvallisesti yhdessä -koulutus

Turvallisesti yhdessä -koulutus oli pakollinen koulutus ennen leiriä kaikille samoajille, vaeltajille, aikuisille ja kyseisten ikäryhmien kansainvälisille osallistujille. Koulutus on voimassa 5 vuotta. (Kajo 2021.) Turvallisesti yhdessä -koulutuksella ja sen ohjeistuksilla pyritään takaamaan partion turvallinen harrastaminen ja kunnioittava kasvuympäristö lapselle ja nuorelle. Turvallisesti yhdessä -koulutuksen teemoja ovat fyysisesti ja psyykkisesti turvallisen tilan luominen harrastustoiminnassa ja esimerkiksi se, milloin harrasteohjaajan tulisi harkita lastensuojeluilmoituksen tekemistä. (Suomen partiolaiset 2020b, 7.)

Eettinen ohjeistus

Kajon eettinen ohjeistus on luotu, jotta luottamus eri toimijoiden välillä säilyy moitteettomana koko leiriprosessin ajan ja sen jälkeen. Parhaiten tämän katsottiin toteutuvan laittamalla kyseiset ohjeet kirjalliseen muotoon, joka nimettiin Kajon eettiseksi ohjeistukseksi. (Kajo 2021.)

Helppo tulla -verkkokoulutus

Helppo tulla -koulutuksen tarkoituksena on kirkastaa lähtökohtia, jotta jokainen partiotapahtumaan osallistuva kokisi osallistumisensa mahdollisimman helpoksi ja olevansa tervetullut (Kajo 2021).

Nuoren mielen ensiapu – kohtaamisen ja puheeksi ottamisen keinoja Kajon tekijöille

Kajon pesteissä toimineille tarjottiin mahdollisuus osallistua Mieli ry:n Nuoren mielen ensiapu -kursille, jonka ohjaajana toimi partiotaustainen kouluttaja. Kurssi koostui kahdesta Teams-tapaamisesta ja yksilötehtävistä. (Kajo 2021.)

Ensiapukoulutus

Jokaiselle Kajon osallistujalle suositeltiin perinteisen ensiapukoulutuksen suorittamista (Kajo 2021).

Luotsikoulutus

Luotsikoulutus oli pakollinen kaikille Kajolla leiriluotsin pestissä toimineelle. Koulutuksen avulla luotsit pystyvät tukemaan nuoria vertaisjohtajuudessa eri kehitysvaiheet huomioon ottaen. (Kajo 2021.)

Koulutus partioon tutustujille

Kajo toivotti tervetulleeksi myös kaikki ei-vielä-partiolaiset. Kajoestin tueksi suositeltiin Tervetuloa partioon -kurssia. (Kajo 2021.)

3 PARTIOLIIKKEEN HISTORIA & SUOMALAISET SEURAKUNNAT

Partio on yli satavuotias maailmanlaajuinen nuorisoliike, joka on tehnyt yhteistyötä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kanssa perustamisestaan lähtien (Suomen ev.lut. kirkko 2022a). Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyö leirimuotoisine rippikouluineen ja isosineen poikkeaa paljon muiden maiden vastaavasta toiminnasta. Toiminnan taustalla on kuitenkin kansainväliset juuret, joista erityisesti anglosaksisella nuorisotyöllä on ollut erityinen vaikutus myös partioliikkeen näkökulmasta, sillä NMKY:n vaikutuksesta suomalainen partiotoiminta alkoi 1900-luvun alun Suomessa. (Launonen 2014, 78–80.) Nykypäivänä seurakunnat ovat partiolippukuntien taustaorganisaatioita, mutta on myös monia lippukuntia, joiden taustaorganisaatio on jokin muu. Taustayhteisö voi tukea lippukuntaa monin eri tavoin, taustayhteisöstä ja lippukunnasta riippuen, niin aatteellisesti kuin aineellisestikin. (Suomen partiolaiset 2023a.)

Kuten monet suomalaiset yhdistykset, myös partioliike toimii lippukuntatasolla käytännössä täysin vapaaehtoisvoimin. Jos lippukunnalla on taustayhteisönään seurakunta, saattaa lippukunta saada tukea Sepolta eli seurakunnan partiotyöntekijältä (Suomen ev.lut. kirkko 2023). Yksittäisen Sepon toimintatapa partiolippukunnassa määrittyy paljolti Sepon itsensä kautta ja se voi olla kaikkea yhteyshenkilönä toimimisesta täyspainoiseen partiotoimintaan. On olemassa myös Seppomestareita, joiden vastuulla on hiippakuntansa alueen Seppojen tukeminen. Sekä Sepoille että Seppomestareille on olemassa kurssit, jotka tukevat tehtävässä toimimista. (Suomen ev.lut. kirkko 2023.) Vapaaehtoisvoimin toimiva lippukunta saattaaakin saada Sepolta arvokasta tukea esimerkiksi konkreettisiin hallinnollisiin tehtäviin (Suomen partiolaiset 2013, 10). Partiota voidaan pitää myös yhtenä tärkeänä seurakunnan nuorisotyön muotona (Suomen ev.lut. kirkko 2022a; Suomen partiolaiset 2023b).

Nuorisotutkimuksen kentällä on esitetty huoli nuorten aatteellisesta ja uskonnollisesta passiivisuudesta (Helve 2010, 278). Kuitenkin edelleen 80 prosenttia 15-vuotiaiden ikäluokasta käy rippikoulun ja yhdeksään kymmenestä rippikoulusta sisältyy jonkinlainen leirijakso (Suomen ev.lut. kirkko 2022b). Suomalaista leirimuotoista rippikoulua ja isostoimintaa onkin tituleerattu kirkon menestystuotteeksi vuosien ajan, mutta tätä olisi hyvä myös aika ajoin kyseenalaistaa ja perata sitä, kuinka todenmukainen näkemys nykyisin on (Köyökkä 2014). Tosiasia on, että rippikoulu on vakiinnuttanut asemansa ja kuuluu edelleen vahvasti suomalaiseen nuorisokulttuuriin, kun taas esimerkiksi Ruotsissa vain alle 50 prosenttia ikäluokasta osallistuu rippikouluun. Suomalainen rippikoulu ei ole asia, jonne vain uskontoa hartaasti harjoittavat nuoret osallistuvat, kuten monissa muissa maissa on. (Pölkki 2023.)

Yhteiskunnallinen muutos ja maallistuminen näkyy myös suomalaisessa partiossa ja suurleireillä. Kajo oli ensimmäinen finnjamboree sitten Loiston (1996), jolla ei ollut ohjelmassa koko leirin yhteen koavaa partiomessua. Partiomessun kappaleet ovat Pekka Simojoen säveltämiä ja Anna-Mari Kaskisen sanoittamia (Suomen partiolaiset 2016). Muistan lapsuudesta, kuinka isoimmilla partioleireillä ”paime-net” huolehtivat henkisen turvan toteuttamisesta. Aiemmillä finnjamboreilla vastuu henkisestä turvallisuudesta oli finnjamboreen turvallisuusorganisaatiolla eli käytännössä leirisairaalalla, ja leiriarjessa henkisestä turvasta huolehtivat Sepot kaikkien muiden partiojohtajien rinnalla. Vastuunjako ei kuitenkaan välttämättä ollut kovin selkeä.

Partiotoimintaa ohjaavat arvot, jotka opitaan jo pienenä sudenpentuna partioihanteiden muodossa (Suomen partiolaiset 2023c). Kuten mikä tahansa järjestö, myös partio elää ajassa. Partiolupaus ja peruskirja uudistettiin vuosien 2019 ja 2020 aikana. Uudistuksille koettiin olevan tarvetta, sillä erityisesti vuodesta 2017 lähtien suomalaisessa partiotyössä on käyty arvokeskustelua, joka lopulta johti kysei-siin, osin kiistelyihin uudistuksiin. (Suomen partiolaiset 2020c.)

Uusi partiolupaus on seuraava:

”Lupaan parhaani mukaan elää maani ja maailman parhaaksi, kasvaa katsomuksessani ja toteuttaa <ikäkauden> ihanteita joka päivä.” (Suomen partiolaiset 2020c.)

Uuden partiolupauksen ja peruskirjan avulla pyritään vahvistamaan positiivista uskonnonvapautta partiotoiminnassa, jotta ”partio kuuluu kaikille” aidosti eri uskontokuntiin kuuluville ja uskonottomille. Yhdellä lupauksella luodaan yhteenkuuluvuutta kaikkien partiolaisten kesken ja nyt kaikilla on mahdollisuus sitoutua siihen. (Suomen partiolaiset 2020c.)

Uudessa lupauksessa ”Jumala” on vaihdettu ”katsomukseen”. Vanha partiolupaus kuului näin:

”Lupaan parhaani mukaan rakastaa Jumalaani, omaa maatani ja maailmaa, toteuttaa <ikäkauden> ihanteita ja olla avuksi toisille.” (Strömberg 2020.)

Partion suhde kirkkoon ja seurakuntiin on siis murroksessa. Partion ja Suomen ev.lut. kirkon yhteistyösopimus uusittiin 23.1.2021. Suomen ev.lut. kirkko on siis edelleen partiolaisten tärkeä yhteistyökumppani ja tukija. (Suomen ev.lut. kirkko 2024.) Yhteistyösopimuksen (2021) mukaan kirkolla on tärkeä rooli muun muassa katsomuskasvatuksessa tukemisessa.

Lippukunnissa on kuitenkin omat perinteet, ja lippukuntakulttuuri katsomuskasvatuksen ja uskonnon suhteen voi vaihdella paljon, isoimmissa lippukunnissa jopa eri alakulttuureihin asti. Mielipiteet lippukunnan jaetuista arvoista ja tavoista voivat vaihdella henkilöittäin. Partion ja kirkon suhde on samantapaisessa murroksessa myös muissa Pohjoismaissa. (Kosonen 2019.) Partioon kuuluu olennaisena osana kansainvälisyys sekä erilaisten kulttuurien, kielten ja uskontojen kunnioitus, ja nämä asiat määräytyvät jo partioihanteiden kautta. Koko maailman partiolaisia yhdistävät samantapainen lupauksen sisältö, vaatetus, termit ja tervehdykset, joten partiolaiset ovat taitavia luovimaan ketterästi erilaisten kulttuurien risteyskohdissa käytännön elämässä. (Suomen partiolaiset 2024d.)

Suomen partiolaisilla on finnjamboreilla ja muissa isoissa tapahtumissa, kuten Johtajatulilla, myös muita yhteistyökumppaneita Suomen ev.lut. kirkon lisäksi. Kumppanuuksien määrä on kasvanut leiri-leiriltä ja niiden päätarkoituksena on luoda elämys, jota ei olisi muuten mahdollista saavuttaa. Kumppanien kanssa toimiessa erityisen tärkeää on kumppanin ja partion arvomaailmojen yhteensopivuus (Suomen partiolaiset 2022b). Väitöskirjassaan Hanna Laitinen (2018) esittää näkemyksen, jonka mukaan nuorisoliikkeissä on käynnissä yhteiskunnallinen muutos ja nuorisojärjestöjen toiminnassa on yhä enemmän kaupallistumisen piirteitä.

3.1 Seikkailukasvatus

Partioliikkeen perustaja Robert Baden-Powell on todennut:

Venematkaa voidaan verrata ihmiselämään. Kokeneiden pitää antaa opastavia neuvoja -- minusta on aina tuntunut kummalliselta, että ihminen kuollessaan vie hautaansa kaikki ne tiedot, jotka hän on hankkinut hurjastellessaan nuorena tahi saavuttaessaan menestyksen. (Baden-Powell 1927, 7–13.)

Luonnossa seikkailu ja retkeily on viime vuosina ollut jälleen erityisen suosittua, kenties sosiaalisesta mediasta saatujen mielikuvien takia. Jo 1980-luvulla Suomeen ja suomalaiseen nuorisotyöhön rantautuivat seikkailukasvatus ja elämyspedagogiikka. Seikkailukasvatus ei tarkoita vain joitakin tiettyjä aktiviteetteja, joissa seikkailukasvatusta ja elämyspedagogiikkaa voisi toteuttaa, vaan kyseiset termit ovat enemmän yläkäsitteitä (Pulkamo 2014, 496.) Telemäen (1998, 42–44) mukaan seikkailukasvatus nimensä mukaisesti merkitsee enemmän yllätyksellistä seikkailua, mutta siihen kuuluvat myös riskit, kun taas elämyspedagogiikka keskittyy kasvatukseen ja oppimiseen kokemusten kautta. Suomen partiolaiset on sekä nuorisojärjestö että suurin kasvatusjärjestö Suomessa (Suomen partiolaiset 2024a). Kasvatusjärjestönä toimiminen tarkoittaa lasten ja nuorten kasvun tukemista, jokainen kuitenkin yksilönä huomioon ottaen (Suomen partiolaiset 2024c).

Erilaisia teemarippikouluja, joihin sisältyy seikkailua, on nykyisin paljon. Partiossa ja seikkailukasvatuksessa on luonnostaan paljon samoja elementtejä, joten seikkailukasvatuksen menetelmät käyvätkin hyvin partioon käytettäväksi. On tärkeää, että välillä tavanomaisen harrastamisen keskellä kaikki ikäryhmät saisivat kokea elämyksiä, onnistumisen ja innostumisen kokemuksia. Suurleireillä erilaisiin isoihinkin aktiviteetteihin on resursseja, toisin kuin lippukunnan omalla leirillä. Suurleireillä elämyksellisyys on tärkeä elementti. Vuonna 2016 pidetyn finnjangboree Roihun visuaaliseen ilmeeseen ja elämyksellisyyteen panostettiin paljon ja sitä markkinoitiin sosiaalisessa mediassa näyttävästi (Roihun loppuraportin tiivistelmä 2016, 7). Kajolla samaa elämyksellisyyteen panostamista jatkettiin aina yhteisestä ilmeestä niin ohjelmiin ja saunomismahdollisuuksiin saakka (Kajon loppuraportti 2022). Toisaalta vuonna 2017 päivitetystä rippikoulusuunnitelmassa (Kirkkohallitus 2017, 60) todetaan: ”Yhteisö, jossa oleminen riittää on nykynuorelle kaivattu kokemus”. Kaikessa partiotoiminnassakin tulisi siis muistaa vaalia myös hiljentymisen mahdollisuuksia ja sitä, että olisi aikaa vain olla.

Kuten todettu, seikkailuun liittyy aina tietty riski. Välillä hyvästä suunnittelusta huolimatta asiat eivät mene kuten pitäisi. Mediaa kiinnostavat erityisesti seikat, jotka ovat epäonnistuneet. Kesän 2023 maa-

ilmanjamboreesta Etelä-Koreassa uutisotsikoihin nousi ensiksi kovat helteet, kosteus ja säästä johtuneet sairaustapaukset, ja lopulta koko leiri jouduttiin evakuoimaan lähestyvän taifuunin tieltä (Häkkinen 2023). Vuonna 2004 pidetty viides finnjangboree Tarus taas oli surullisen kuuluisa kaatosateistaan, jotka kestivät miltei viikon (Hämeen Sanomat 2004). Uskallan väittää, että Taruksen haikki, eli leirin aikana toteutettava yhden yön elämyksellinen vaellus, oli osuvasti viimeinen pisara monelle leiriläiselle henkisesti, sillä sateen armoilla oli jo valmiiksi rämmitty koko leirin alku.

Seikkailun ja selviytymisen raja voi joskus olla häällyvä. Jos haasteista koittaa vain selviytyä eikä aikaa ole asioista nauttimiseen, voi uupumus ottaa vallan. Helsingin Sanomat uutisoi vastikään nuorten kokemista paineista partiotoiminnassa, jotka pitkälti johtuvat vanhempien asettamista vaatimuksista nuorille ryhmänohjaajille ja yhteiskunnan muutoksesta harrastusten osalta (Hiillos 2023). Lasten ja nuorten harrastaminen keskittyy nykyisin aiempaa enemmän ja jo nuorempina vain yhteen tai muutamaan harrastukseen ja vapaa-aika pyritään käyttämään hyvin tehokkaasti hyödyksi. Erityisesti nuorten urheiluharrastuksia vaivaa niin kutsuttu drop out -ilmiö. (Pyykönen & Kläusler 2023.) Vastuuntuntoiselle henkilölle voi vapaaehtoistyössä tai harrastuksessa kehittyä eräänlainen selviytyjän eetos, varsinkin jos pestaja vähättelee pestiläisen tunteita ja kokemuksia. Huomioitavaa kuitenkin on, ettei leirin elämyksellisyyttä ja kiiltokuvamaista sosiaalista mediaa voida luoda perusasioiden, kuten vapaaehtoisten pestiläisten fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin kustannuksella. Suomen partiolaisten strategisiin tavoitteisiin 2021–2026 on kirjattu, että vapaaehtoisten hyvinvoinnista huolehditaan ja yhteisönä partio on merkityksellinen paikka tehdä vapaaehtoistyötä (Suomen partiolaiset 2024b).

3.2 Digitaalinen nuorisotyö – myös partioleirillä?

Internet ja sen luoma sosiaalinen media ovat mullistaneet maailmankuvamme; aiemmin etäiset asiat ja ilmiöt voivat tapahtua ruudussa nykyisin lähietäisyydellä (Helve 2010, 277). Samaan aikaan yksityisyys on kadonnut ja tosielämän ja verkossa tapahtuvan elämän rajausta sumentunut, halusimme sitä tai emme. Sosiaalisen median ilmiöistä puhutaan ja kirjoitetaan paljon ja erityisesti sosiaalisen median yhteydestä nuorten mielenterveyteen, yksinäisyyteen ja yhteisöllisyyteen. Nykyisin leiriympäristöstäkin voi pitää yhteyttä kotiin ja muihin ystäviin puhelimesta, vaikka reaaliaikaisesti, kun ennen kotiväkeen tai muihin ei juurikaan oltu leiriltä yhteydessä.

Digitaalisella nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorisotyötä, jossa hyödynnetään teknologiaa (Verke 2022). Partiossa perinteikkäitä tapahtumia, joissa teknologiaa hyödynnetään, ovat JOTA (Jamboree-on-the-Air) ja JOTI (Jamboree-on-the-Internet), joiden historia ulottuu vuoteen 1958. Nämä internetissä ja radioaalloilla vuosittain lokakuussa pidettävät jamboreet opettavat osallistujilleen, kuinka kyseisillä kanavilla kannattaa toimia järkevästi ja turvallisesti. (Jota, Joti 2022.)

Erona aikaisempiin finnjangboreisiin Kajolla jokaiselle osallistujalle jaettavaa leiriläisen kirjaa ei enää painettu fyysiseksi kopioksi. Leiriläisen kirjan korvasi Kajo Lux -sovellus. Sovelluksesta oli hyötyä, sillä sen avulla pystyttiin viestimään reaaliaikaisesti esimerkiksi aikataulumuutoksista ja tiedotettavista asioista. (Kajo 2022e.) Toisaalta päästäkseen sovellukseen piti olla varma, että puhelimesta oli virtaa, ja esimerkiksi vaeltajille ja aikuisille suunnattua ohjelmaa sai etsimällä etsiä sovelluksen syövereistä.

Verkkoympäristössä tapahtuvasta rikollisuudesta argumentoidaan usein, ettei sen vuoksi koko internetiä ja sovelluksia ole yksinkertaisesti mahdollista vain yhtäkkiä sulkea. Kyberturvallisuuden saralla leirin eri kanavat sosiaalisessa mediassa ja leirillä käytettävät tietojärjestelmät ovat yhtä alttiita häirinnälle ja kyberhyökkäyksille, kuin mikä tahansa muu sovellus, eikä näitä kaikkia uhkia ole mahdollista hallita. Chatissakin trollia on joskus mahdotonta tunnistaa aidosta henkilöstä.

Korona-ajan eristysten jälkeen lapselle tai nuorelle voi olla haastavaa kommunikoida perheen ulkopuolisten aikuisten kanssa kasvokkain tai puhelimitse, jos kommunikointi on pääasiassa tapahtunut verkon välityksellä (Valtioneuvosto 2020, 26–28). Leirillä vaarana onkin, että joku jää makaamaan yksin telttaan puhelinta selaten, haluamatta kertoa huolistaan läsnä olevalle aikuiselle.

Kajolla erityisesti yhteen alaleiriin kohdistui nettikiusaamista, joka levisi eri sosiaalisen median alustoilla kulovalkean tavoin. Verkosta kiusaaminen siirtyi myös tavalliseen leirielämään. (Kajo 2022f.) Sosiaalisesta mediasta alkaneesta kiusaamiskampanjasta voidaan ottaa jatkossa opiksi ainakin niin, että hyvin epätavallisiin skenaarioihin varaudutaan jatkossa paremmin etukäteen riskikartoitusta tehdessä (Kajon loppuraportti 2022, 19). Nykyisinkin Kajon Jodel-kanava aktivoituu aina, kun Evolla pidetään isompi partiotapahtuma.

4 TUTKIMUSKYSYMYKSET, MENETELMÄ JA AINEISTO

4.1 Tutkimuskysymykset

Henkinen turvallisuus oli Kajolla koko leiriorganisaation läpileikkaava arvo. Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää ja selventää, kuinka henkinen turvallisuus toteutui Kajolla, erityisesti pestiläisten näkökulmasta, ja kuinka henkistä turvallisuutta voisi seuraavaan partiolaisten suurtahtumaan kehittää.

Tutkimuskysymykset olivat:

1. Kuinka henkinen turvallisuus toteutettiin Kajolla pestiläisten näkökulmasta?
2. Kuinka henkisen turvallisuuden toteutusta voisi parantaa seuraavalle suurleirille?

4.2 Menetelmä ja aineisto

Tämä opinnäytetyö oli laadullinen haastattelututkimus ja aineisto on analysoitu laadullisen sisällönanalyysin keinoin. Kvalitatiivinen tutkimustyyli valittiin siksi, että tutkittavasta ilmiöstä saataisiin mahdollisimman selittävä ja monitahoinen kuvaus. Kun tutkitaan todellista elämää, kuten tässä opinnäytetyössä, laadullinen tutkimus on sopiva valinta (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161).

Tutkittavaa ongelmaa olisi voinut lähestyä myös muista näkökulmista, mutta pestiläiset koettiin järkevämmäksi tutkimusryhmäksi. Tämä oli järkevää myös sen takia, ettei erillisiä henkisen turvallisuuden peitejä ole ollut finnjämboreilla aiemmin ja kyseiset pestit olivat pestihaussa hyvin suosittuja. Tämä aiheutti tutkimukselle myös haasteita, sillä olin vertainen ja tutkittavan yhteisön jäsen. Opinnäytetyötä tehdessäni kuitenkin esittäydin opinnäytetyöntekijäksi ja pyrin objektiivisuuteen kaikissa opinnäytetyön tekemisen vaiheissa.

Henkinen turvallisuus oli Kajolla koko organisaation läpileikkaava teema ja arvo, joten haastateltaviksi valittiin niin ikään pelkän henkisen turvallisuuden tiimin ulkopuolisia haastateltavia, kuten henkitiimin, kohtaajatiimin ja turvan pestiläisiä. Toisaalta, jos olisi haastateltu vain yhden tiimin pestiläisiä, aineisto olisi saattanut saturoitua hyvin nopeasti, kun nyt haastatteluita olisi voinut jatkaa kenties loputtomiin, sillä kaikki katsoivat opinnäytetyön aihetta oman pestinsä ja tiiminsä näkökulmasta.

Haastattelu on oiva tutkimusmenetelmä silloin, kun halutaan tietää, mitä henkilö ajattelee tutkittavasta ilmiöstä ja toiminnastaan (Tuomi & Sarajärvi 2018, 84). Haastattelut tehtiin leirin aikana leirin puoli-välin jälkeen, leiriarjen keskellä. Haastateltavia lähestyttiin ja kysyttiin halukkuutta osallistua opinnäy-tetyöhaastatteluun, jonka aiheena on henkinen turvallisuus Kajolla. Haastattelurunko oli laadittu ennen leiriä ja kaikkien haastateltavien kanssa keskusteltiin samojen kysymysten pohjalta. Haastattelut kesti-vät noin 20–45 minuuttia. Haastattelut tehtiin rauhallisessa paikassa ja nauhoitettiin. Leirin jälkeen haastattelut litteroitiin. Litteroidut aineistot teemoiteltiin tuloksissa esitettyihin teemoihin laadullisen sisällönanalyysin keinoin. Aineiston analyysillä aineistosta saadaan mahdollisimman informatiivinen ja selkeä kuvaus, jota on mielekästä tulkita tuloksiksi (Eskola & Suoranta 1998, 138).

Jos haastattelut olisi tehty vasta leirin jälkeen ja haastateltavat olisivat tienneet haastattelusta etukä-teen, olisi aineisto todennäköisesti muodostunut toisenlaiseksi. Halusin kuitenkin, että leirielämä nä-kyisi vastauksissa juuri sellaisena kuin se on, eikä asioiden unohtuminen pääsisi sekoittamaan aineis-toa. Leirin aikana tapahtumat olivat myös haastateltavilla hyvin mielessä ja haastatteluita oli verrattain helppo saada. Voidaan tehdä oletus, että haastateltavat osallistuessaan haastatteluun olivat myötämie-liisiä aiheeseen, joka saattaa johtaa aineistoa positiivissävytteiseksi. Haastattelumenetelmän hyvänä puo-lena voidaan pitää sen mukautuvuutta, sillä asioita pystyy tarkentamaan ja syventämään haastattelun aikana (Tuomi & Sarajärvi 2018, 85).

Haastateltavat rajattiin ainoastaan pestiläisiin kahdesta syystä; jotta pystymme tutkimaan ilmiötä koko laajuudessaan, ja jotta opinnäytetyö ei henkilöidy Kajon mestareihin. Kuten käsittelyiden määrittelyssä ja teoriaosuudessa esitettiin, pestiläisellä tarkoitetaan tässä tutkimuksessa henkilöä, joka oli leirin ai-kana kymppipestissä tai pestissä siitä alaspäin. Pestiläisistä käytetään yleisesti nimitystä pestiläinen myös siitä syystä, että haastateltavien anonymiteetti säilyy parhaiten ja haastattelussa pystyi keskuste-lemmaan asioista, joita ei välttämättä halua omalla nimellään mainita. Opinnäytetyön aiheen takia haas-tattelut haluttiin tehdä fyysisesti samassa paikassa kasvokkain eikä Teamsissa. Toiseen tutkimuskysy-mykseen olisi varmasti saatu parempaa tietoa vasta leirin jälkeen, mutta aika olisi saattanut muuttaa muistoja leiriarjen keskeltä lähdettyä.

Haastateltavat pestiläiset olivat:

- Leirisairaalan lääkäri
- Henkisen turvan leiriarjen pestiläinen
- Henkisen turvan leirisairaalan pestiläinen

- Kohtaaja
- Turva-aikuinen; yksi haastatelluista toimi oman pestinsä ohella leirilippukuntansa turva-aikuisen pestissä, joka Kajolla oli ns. puolikas pesti.
- Henkitiimin pestiläinen
- Turvan pestiläinen

5 TULOKSET

Tässä luvussa on esitetty opinnäytetyön tulokset. Litteroitujen haastatteluiden perusteella tulokset teemoiteltiin seuraavasti;

Henkinen turvallisuus suurleirin arvona

”Henkinen turvallisuus Kajolla on sitä, että kaikilla on mahdollisimman hyvä olla Kajolla, kaikilla on sellainen turvallinen fiilis ja kaikki kokee saavansa olla Kajolla juuri sellaisia kuin ovat.”

Turvan pestiläinen

”Tilaa olla, lupa olla ja erilaisten elämäntilanteiden ja Kajolle tuotujen tunnelmien merkitys osana leiriturvallisuutta.”

Kohtaaja

Kaikki haastateltavat pitivät henkistä turvallisuutta hyvin tärkeänä arvona Kajolla. Tärkeänä pidettiin myös sitä, että asiaa oli ajateltu ja siihen oli panostettu jo hyvissä ajoin leirin suunnitteluvaiheessa. Erillisen henkisen turvan tiimin perustamista pidettiin onnistuneena ratkaisuna, sillä haastateltavien mielestä se toi henkisen puolen asiantuntemuksen turvallisuuden kokonaisuuteen. Henkisen turvan tiimin oli helppo keskittyä asiaansa, ja näin ollen kaikki turvallisuuden eri osa-alueet oli katettu, kun helpposti turvallisuudella ajatellaan vain fyysiseen turvallisuuteen liittyä asioita. Tämä vapautti myös muiden resursseja, kun henkisen turvan tiimi huolehti osaltaan henkisestä turvallisuudesta.

”Turvallisuuden tunnetta takaavaa toimintaa.”

Henkisen turvan leirisairaalan pestiläinen

Haastateltavat kokivat, että ihmiset nykyisin uskaltavat tuoda tarpeitaan esille ja osaavat sanoittaa tunteitaan, joten tarvetta henkisen turvallisuuden tiimin palveluille oli. Lisäarvoa henkisen turvallisuuden tiimi toi leirille haastateltujen mielestä erityisesti siinä, että heillä on ammattitaitoa kohdata ja ohjeistaa ihmisiä kriisi- ja poikkeustilanteissa sekä jälkityön osaamista. Henkiseen turvallisuuteen keskittyminen nähtiin tarpeelliseksi ja yleisesti sitä pidettiin ”hyvänä juttuna”. Henkisen turvallisuuden tiimin palveluita pidettiin äärimmäisen tärkeinä, sillä leiri oli iso ja jo etukäteen tiedettiin, että nuoret ovat kuormittuneita. Haastateltavat kokivat, että leiriorganisaatio on tunnistanut ja ymmärtänyt matalan kynnyksen

kohtaamisen merkityksen. Ennakkovarautumista, esimerkiksi sosiaalisen median osalta, olisi kuitenkin voinut tehdä vielä kattavammin. Henkitiimin pestiläinen nosti esiin, että henkisen turvallisuuden nimike on uusi, mutta toimintatapa vanha, sillä aiemmin henkistä turvallisuutta suurleireillä ovat toteuttaneet Sepot.

Henkisen turvallisuuden organisaatiojako Kajolla

”Hyvä olla turvallisuusorganisaation alla, tieto kulkee todella jouhevasti, ensiapupisteeltä on tultu useasti hakemaan.”

Henkisen turvan leiriarjen pestiläinen

Henkisen turvallisuuden sijoittumista leirin turvallisuusorganisaation alle pidettiin erittäin onnistuneena valintana. Tämä johti hyvään tiedonkulkuun turvallisuuden eri toimijoiden kesken ja lisäksi henkinen turvallisuus tavoitti myös ne henkilöt, jotka eivät halua asioida Sepon eli seurakunnan partio-työntekijän kanssa, joka Roihulla oli keskusteluapuna. Myös sitä pidettiin onnistuneena asiana, että Kajolla kaikki turvallisuuden osa-alueet olivat katettu ja leirisairaalassa oli henkisen puolen vahvaa ammattiosaamista.

”Ajatus siitä, että on muitakin kuin Seppoja, on hyvä.”

Henkitiimin pestiläinen

”Osahan ei halua keskustella Sepon kanssa ... toisille voi olla se kynnys.”

Henkisen turvan leiriarjen pestiläinen

Kajoa edeltäneellä, finnjamboree Roihulla oli ns. kyläseppoja, joiden kanssa oli mahdollisuus keskusteluun. Kyläsepot toteuttivat myös leirin hengellistä ohjelmaa. Osa haastatelluista oli sitä mieltä, että nimikettä ”Seppo” ei pitäisi poistaa, vaan Seppo-nimikkeellä pitäisi voida toimia henkisen turvallisuuden tiimissä, sillä osa edelleen haluaa keskustella juuri ”Sepon” kanssa. Oli syntynyt kokemus, että Sepot ovat kadonneet finnjamboreelta ja heitä oli täytynyt etsimällä etsiä. Tämän lisäksi leirin ”Pyhä tila” oli kadonnut kirjaimellisesti leirikartasta ja henkitiimin ohjelman löysi vain, jos sitä osasi etsiä ”Välähämön” alta. Yleinen kokemus oli, että henkisen turvallisuuden palveluissa on paljon potentiaalia ja niitä kannattaa jatkokehittää tuleville leireille.

Pestiin hakeutuminen

”Ihan niinku puhdas rakkaus leirityötä kohtaan ja leirillä olemista kohtaan ... sitten jos ajatellaan amatillisesti, niin ethän sä tämmöistä rakennetta löydä, missä sä saat olla mukana 13000 ihmisen leirillä.”

Kohtaaja

Henkisen turvallisuuden kokonaisuus oli ensimmäistä kertaa suurleirin organisaatiossa ja henkisen turvallisuuden pestit olivat pestihaussa suosittuja. Haastateltavat kokivat, että juuri omalle pestille oli annettavaa ja pitivät mielekkäänä olla osana luomassa uutta konseptia henkisen turvan näkökulmasta. Osa koki, että pesti oli mielekäs johtuen siitä, että pesti on myös siviiliammatti, joten pestiin ei tarvinnut valmistautua etukäteen ylenpalttisesti. Tarjottua nuoren mielen ensiapukurssia pidettiin hyödyllisenä. Henkisen turvan toimintatapoja ja käytäntöjä pohdittiin ennen leiriä mm. Teams-kokouksissa. Eri tiimeillä oli erilaisia debriefing-malleja ja työnohjausta, tai vaikka tällaista ei ollut, kaikki haastateltavat kokivat, että tietäisivät kenen puoleen kääntyä asian tiimoilta. Tätä voisi jossain tiimeissä tosin vielä selkeyttää. Osa oli hakeutunut pestiinsä ystävän tai tuttavän pyynnöstä tai suosituksesta.

Henkisen turvan saavutettavuus

”Aika hyvin on ollut tietoisia siitä, että täällä on tällaista palvelua tarjolla, että sitä on ihan osattu kysyäkin meiltä.”

Turvan pestiläinen

Haastatellut kokivat, että henkisen turvallisuuden palvelut olivat helposti löydettävissä, erityisesti leiriarjen puolella, sillä leiriläisten bussit ajoivat tullessaan ”Keitaan” ohi, johon leiriläiset pystyivät halutessaan hakeutumaan. Leirilippukunnat ja alaleirit tavoittivat henkisen turvallisuuden myös puhelimitse. Kuitenkin koettiin, että on varmasti paljon henkilöitä, jotka eivät olleet kuulleet henkisen turvallisuuden tarjoamista palveluista. Akuutteihin tilanteisiin on saatu heti apua. Henkisen turvan palveluista on osattu kysyä myös ”tavallisen” turvan tekijöiltä. Kohtaajan mukaan ryhmässä on helppo jäädä yksinäiseksi, ja tämän takia on hyvä, että kohtaajat pystyvät havainnoimaan leiriarkea ja heidän autolleen on helppo hakeutua juttelemaan. He ovat myös tulleet leiriläisille nopeasti tutuiksi. Kohtaajien kanssa voi myös keskustella ikään kuin vaivihkaa, ilman pelkoa leimautumisesta. Henkisen turvan toimijat olivat saaneet asiakkailtaan hyvää palautetta ja kiitosta tekemästään työstä, ja on koettu, että palvelu on ollut selkeästi saatavilla eikä jossakin leirisairaalan ”kätköissä”, kuten aiemmin. Leirisairaalan

pestiläiset taas kertoivat, että leiriarjen henkisen turvallisuuden olemassaolo on selvästi helpottanut heidän työtään sairaalalla.

Elämyksen luominen

”Itse katsoo ehkä tavallaan aika kriittisin silmin, mutta sitten kun esimerkiksi menee tuonne meidän tarpojen keskuuteen tai missä vaan liikkuu, niin hehän on ihan fiiliksisissä, että tavallaan sellaiset mitä itse katsoo vähän kriittisesti ja epäkohtina, niin eihän ne niille näyttäydy samalla lailla ... Siis tavallaan nuoret muuttuu ja maailma muuttuu, niin ehkä partion pitää jossain määrin pysyä perässä.”

Henkitiimin pestiläinen

Finnjamboreita järjestetään kuuden vuoden välein ja puitteet ja kokoluokka ovat hyvin erilaiset kuin esimerkiksi piiri- tai lippukuntaleireillä; jo osallistujamäärä luo poikkeuksellisen tunnelman leirille. Leiriarjen henkisen turvallisuuden pestiläinen pohti, että kuusi vuotta on aikana pitkä, ja vaikka kyseessä on finnjambooree, ovat leirit aina omanlaisiaan, sillä esimerkiksi Roihulla vietettiin paljon leirilippukuntien ja alaleirin kesken teemailtoja, joita Kajolla taas ei ollut. Kajon yhteisten iltaohjelmien venähtäminen on osaltaan tuonut henkiselle turvallisuudelle asiakkaita, sillä väsymys kasvaa, kun yöuni on jäänyt vähäiseksi. Leiriläiset ovat vaikuttaneet ohjelmalaaksoihin tyytyväisiltä, jopa niihin, joissa ei ole ollut fyysistä toimintaa, vaan enemmän keskustelua, kuten elämälaakso. Tästä kiiteltiin myös luotseja, jotka olivat osanneet innostaa leiriläisiä myös niihin aktiviteetteihin, jotka eivät heti alkuun vaikuttaneet mielenkiintoisilta.

”Toivon, että ollaan onnistuttu siinä (elämyksen luomisessa) ja mä ajattelen, että nekin jotka sitten tästä meidän taholta on ehkä jouduttu suosittamaan sitä että se leiri keskeytyy, niin jokaisen kohdalla ollaan pyritty sitä vielä erityisesti jotenkin korostamaan, että ei ole epäonnistuminen että leiri juuri nyt keskeytyy ja mietitty sitä, että kuinka kuitenkin kerinnyt pienessäkin ajassa jo tehdä paljon leirillä asioita ja muuta ja tuotu sitä esiin, että joskus kuitenkin elämässä käy näin.”

Henkisen turvan leirisairaalan pestiläinen

Leirielämystä luotiin mm. leirin graafisella ilmeellä ja yhteisohjelmilla. Iltaohjelmien huonoksi puoleksi mainittiin, että niillä on aina tapana venyä. Haastatellut olivat sitä mieltä, että Kajon leiriorganisaatio ja pestiläiset onnistuivat luomaan leiristä elämyksen. Myös sitä pidettiin onnistumisena jo itsessään, että Kajo saatiin toteutettua koronavuosien jälkeen.

Koronan jälkeinen suurtaapahtuma

”Ihmisillä on aika paha olla, ollaan helpottuneita, että pääsee elämään, mutta ne ei ole tottuneita siihen, siitä syntyy sellainen ristiriita, joka ahdistaa.”

Turvan pestiläinen

”Varsinkin nuoret on tosi kuormittuneita”

Leirisairaalan lääkäri

”Aika monta keskustelua tullut käytyä siitä, että kuinka ahdistaa se, että täällä onkin paljon ihmisiä ja useamman nuoren on joutunut siis saattelemaan pois leiriltä ... ei kykenekään siihen, että on 13000 ihmistä ympärillä.”

Henkitiimin pestiläinen

Haastatteluissa nousivat esiin selvästi korona-ajasta seuranneet lieveilmiöt, kuten erilaiset ahdistusoireet, ”mökkiytyminen” ja ikävä käyttäytyminen. Pitkän eristäytyneisyyden ja poikkeusaikojen aikana on unohdettu, kuinka toisten ihmisten kanssa tulee olla ja toimia. Tämä on tuonut osaltaan asiakkaita henkisen turvallisuuden tiimille. Toisaalta on vaikea määrittää, mikä johtuu korona-ajasta ja pandemiasta ja mikä jostakin muusta. Yksi haastateltava totesi, että yhteisön organisointitaidot eivät ole ehkä niin tuoreessa muistissa ja asioita on pitänyt kerrata.

Nuorten luottamus elämään ja tulevaisuuteen

”On se näkynyt täällä (nuorten kuormittuneisuus). Kaikilla on sellainen suorittaminen päällä. On saanut sillain toppuutella porukkaa, olkaa rauhassa ja nauttikaa tästä kokemuksesta.”

Turvan pestiläinen

Haastateltujen mielestä nuorten kuormittuneisuus ja väsymys on näkynyt leirillä selvästi. Nuorten elämä vaikuttaa hektiseltä ja suorituskeskeiseltä eikä haaveilulle ole tilaa.

”Kyllä mä silti haluan optimistina uskoa, että nuoret nauttii tästä ja nauttii elämästä. Mä toivoisin, että nuoret osaa ajatella sen enemmänkin niin päin, että ahdistus ja masennusoireilu kuuluu elämään ja se on normaalia, mutta se ei rajoita sua ja sä voit silti nauttia.”

Leirisairaalan lääkäri

Kuitenkin ajateltiin, että nuoret ovat nauttineet leiristä ja osaavat nauttia elämästä, yhteiskunnan asettamista paineista huolimatta.

”Taloudellinen ahdinko valitettavasti lisääntyy ... ei siinä paljon partioleirille lähdetä, jos perheellä ei ole edes ruokaa.”

Henkisen turvan leiriarjen pestiläinen

Perheiden vaikea taloudellinen tilanne oli tullut esiin joissakin keskusteluissa ja nuorelle voi olla hankala tilanne, jos vanhemmat eivät pysty tai halua tukea partioharrastusta.

Sosiaalinen media

Sosiaalinen media tuo leirielämään aivan uuden ulottuvuuden ja sosiaalisessa mediassa kiusaaminen voi saada valtavat mittasuhteet. Leirillä kohdattiin myös yhteyshäiriöitä. Tämä vaikutti henkisen turvallisuuden tiimin viestintään, sillä yhteyttä pidettiin pääasiassa WhatsAppin kautta. Haastatellut olivat tyytyväisiä siihen, että leirillä nuoret näkevät normaalia partioarkea, sillä sosiaalisen median antama kuva elämästä ei aina vastaa todellisuutta.

”Olen ollut suurleireillä ennen somea ja silloin tuntui, että kaikki oli aika paljon helpompaa, koska ne huhut ja tarinat lähtee somessa elämään omaa elämäänsä ja sitten kun ne somevitsit muuttuvat tosielämän tapauksiksi, niin sitten joudutaan reagoimaan ihan uusilla tavoilla, mihin ei välttämättä ole osattu valmistautua, koska ei osattu alun perin ottaa huomioon tällaista.”

Turvan pestiläinen

”Tämä on yksi oppimiskokemus taas leiriorganisaatiolle.”

Kohtaaja

Sosiaalista mediaa pidettiin myös nykyajan realiteettina ja todettiin, että todennäköisesti puhelinta käytetään leirillä kuitenkin vähemmän kuin normaalissa arjessa kotona, ja toisaalta pitää muistaa myös sosiaalisen median hyvät puolet, kuten vertaistuki.

Pestin kognitiivinen ergonomia ja pestihyvintointi

Haastatellut kokivat, että heidän pestitasollaan ei ollut erityisiä stressitekijöitä. Turvallisuuden perehdytyspäivä pidettiin Teamsissa, jolloin osallistuminen oli mahdollista asuinpaikasta riippumatta. Toisaalta kerrottiin, että tämä tuntui erikoiselta, sillä yhteistyötä oli saatettu tehdä vuosia yhdessä ja vasta leirillä nähtiin kasvokkain. Pestiin liittyvistä asioista viestittiin ennen leiriä pääasiassa WhatsAppin ja Teamsin kautta. Henkisen turvallisuuden mestaria kiiteltiin ja häntä kuvattiin loistavaksi organisoi-jaksi; työvuoroista, tauoista ja vapaapäivistä pidettiin huolta, jotta kaikki jaksavat hyvin. Ohjeistukset eri tilanteisiin ovat olleet selkeitä. Uupumuksen oireita ei ole esiintynyt, mutta viestintätulva eri kana-via pitkin on tuntunut kuormittavalta.

”On paljon asiaa mitä pitää tietää, mitä pitää seurata ja kaikki kanavat pitää olla jatkuvasti auki, että pysytään kärryillä kaikista muutoksista ja muutoksen muutoksista.”

Turvan pestiläinen

”Puhutaan paljon avoimemmin ... 10 vuotta sitten pidettiin enemmän vakan alla omaa uupumista.”

Leirisairaalan lääkäri

Jatkuvasti muuttuvat tilanteet ja ohjeet koettiin myös kuormittaviksi, mutta toisaalta pohdittiin, että leiriviikko on lyhyt aika, joten tekijänä pitkäaikaista stressiä ei ehdi syntyä, ja ymmärrystä löytyi sille, että tietyt käytänteet eivät ole sujuvia tai ehdi muotoutua sujuviksi.

”Kun mulla on tavallaan 100 % pesti tässä ja otin sen (turva-aikuisen pestin) vielä lisäksi, niin kyllä koen tekeväni 150 %.”

Turva-aikuinen

Kajolla turva-aikuisen pesti oli ns. puolikas pesti, eli pestiä tehtiin toisen, kokopäiväisen pestin ohella. Haastateltu turva-aikuinen koki, että turva-aikuisen pestin ei välttämättä tarvitsisi olla kokopäiväinen, mutta turva-aikuisen töitä on ollut leirillä paljon ja tekemistä on riittänyt.

Psykologinen turvallisuus pestissä ja partiossa

Partiossa ja Kajolla oli käytössä turvallisen tilan periaatteet. Valitettavasti leirillä esiintyi kiusaamista, joka kohdistui erityisesti yhteen alaleiriin. Pohjatyö psykologiselle turvallisuudelle oli kuitenkin tehty huolellisesti haastateltujen mielestä.

”Eihän ne valitettavasti ole toteutunut (turvallisen tilan periaatteet). Yritys toki on ollut hyvä, eikä etukäteen olisi mitään voitu tehtykään, koska jokainen on vastuussa omasta käytöksestään ja toiseen on vaikea vaikuttaa ... Samat ilmiöt ovat valitettavasti koko yhteiskunnassa, ei ole mitään paikkaa, missä ei olisi (epäasiallista käytöstä).”

Henkisen turvan leiriarjen pestiläinen

”Me on luotu hyvä pohja silleen, että tästä sitten lähdetään kehittämään. On saatu hyvät perusteet tehtyä asialle.”

Turvan pestiläinen

Ehkä yllättäen myös leirilippukuntien aikuiset olivat yhden haastatellun mukaan riitautuneet keskenään, josta oli seurannut välienselvittelyä ja palautteenantoa lippukuntien yhteisissä WhatsApp-ryhmissä. Tähän olisi saattanut auttaa se, että pelisääntöjä olisi vielä jotenkin selvennetty leirille saavuttaessa.

Keskusteluissa käsiteltyjä keskeisiä teemoja

Henkiseen turvallisuuteen liittyvät keskustelut ovat liittyneet kiusaamiseen, epäasiallisuuksiin mm. WhatsApp-ryhmissä, aikuisten välisiin ristiriitoihin, erityyppisiin häirintäkokemuksiin, ahdistusoireisiin ja yksinäisyyteen. Nuorten leiriläisten ongelmat saattoivat liittyä esimerkiksi märkiin vaatteisiin ja huonoihin yöuniin, ja nämä ongelmat olivat helposti ratkaistavissa. Parhaat onnistumiset on koettu silloin, kun väsynyt leiriläinen on kohdattu esimerkiksi Keitaalla ja hetken keskustelun jälkeen päivää on jatkettu paremmalla mielellä.

”9 päivää leirillä, eihän se kuulosta pitkältä, mutta kun oikeasti olet sen 9 päivää leirillä, siinä voi uuvahata ihan totaalisesti.”

Henkisen turvan leiriarjen pestiläinen

Vierailupäivää pidettiin hyödyllisenä siitä näkökulmasta, että kotiväki oikeasti näkee, millaista leirillä on ja leiriarki tulee tutummaksi. Henkitiimiläinen nosti esiin, että leirijumalanpalvelusta kaivattiin kovasti, sillä sitä Kajolla ei järjestetty, mitä pidettiin valitettavana, sillä leirijumalanpalvelusta on kuvailtu osaltaan tunnelmankohottajaksi.

Henkisen turvallisuuden työnjako

Henkisen turvallisuuden leiriarjen ja leirisairaalan yhteistyötä ja viestintää kuvailtiin sujuvaksi. Leirisairaalan pestiläiset jalkautuivat tarvittaessa myös leiriarjen puolelle itsenäisesti. Aivan leirin alussa leiriarjen puolella Keitaalla ei ollut selkeää se, milloin asiakas lähetetään leirisairaalaan, ja toisaalta leirisairaalta toivottiin, että tietyt asiakkaat lähetettäisiin heille aiemmin:

”Psykiatrisen sairastavuuden historia kannattaisi huomioida nopeammin ja ohjata tähän leirisairaalan hoidon piiriin.”

Henkisen turvan leirisairaalan pestiläinen

Rajapintayhteistyö henkisen turvan leiriarjen Keitaan, EA-teltan ja Turvan kanssa on sujunut saumatonta ja fyysisesti pisteiden sijoittelu lähekkäin on todettu toimivaksi.

”Mun mielestä toimitaan hyvällä yhteistyöllä, että kaikki osaa katsoa myös siihen naapurin tontille ja vinkata, että me havaittiin tämmöistä, että oletteko tietoisia, (yhteistyö) toimii hyvin rajapintojen yli.”

Turvan pestiläinen

Muutama haastateltava totesi, että leirilippukunnissa oli ollut tapauksia, jotka kenties olisivat ratkenneet myös ilman ulkopuolista apua, mutta koska apua on ollut saatavilla ja sitä on mainostettu, niin sen puoleen on käännytty herkästi. Leirisairaalan haastateltavat olivat kiitollisia siitä, että he ovat saaneet keskittyä akuuttiin, leiriarjen hoitaessa ”valtavirran”.

Kohtaamistyötä Kajolla toteuttivat Aseman lapset ry:n Walkers on Wheels -hanke ja henkisen turvallisuuden tiimi. Yhteistyö aiheutti joitakin epäselvyyksiä, sillä asiakkaille pestiläiset näyttivät samalta tiimiltä, mutta toimintatavat erosivat toisistaan. Kohtaajat luopuivat leirin puolivälissä ”sinisistä liiveistä”, jotka olivat henkisen turvallisuuden tiimitunnisteita.

Kajon henkisen turvallisuuden risut ja ruusut

”On äärimmäisen hyvä, että näihin asioihin panostetaan ja näitä asioita kehitetään, muuten se on aika sokkona lentämistä ... Ehdoton plussa, että me ollaan matkalla jonnekin.”

Kohtaaja

Leirin henkisen turvallisuuden huomiointia ja ennakosuunnittelua pidettiin onnistuneena, ja kriisisuunnitelmista oli viestitty hyvissä ajoin. Erityisesti tämä korostui niissä haastatteluissa, joissa haastateltava oli ollut edellisellä finnjoboreella, Roihulla. Rajapintayhteistyötä myös kiiteltiin. Haastateltavat olivat yksimielisiä siitä, että henkisen turvallisuuden oikea paikka on leirin turvallisuusorganisaation alla, jolloin tilannekeskus on osaltaan pystynyt organisoimaan toimintaa, esimerkiksi silloin, kun henkisen turvallisuuden tehtävälle on tarvittu Turvan apua.

”Yhteistyö toimii sairaalan kanssa hyvin.”

Leirisairaalan lääkäri

Resursoinnista puhuttaessa mainittiin, että henkisen turvan pestiläisiä olisi voinut olla enemmänkin, mutta toisaalta tiedostettiin, että huollossa, kuten keittiöissä, tarvittiin myös pestiläisiä kipeästi, sillä muuten leirin arki ei pyöri toivotulla tavalla. Fyysisestä sijainnista toivottiin, että henkisen turvan pestiläiset näkyisivät koko leirialueella kattavasti eivätkä vain leirisuoralla tai Keitaalla. Varsinaista negatiivista palautetta ei antanut kukaan.

Henkisen turvallisuuden kokonaisuuden kehittäminen seuraavalle suurleirille

”Nyt on vähän sellaista, että on etsitty puhelinnumeroa, johon soittaa, jos ei olekaan henkilöä tässä vieressä.”

Henkisen turvan leiriarjen pestiläinen

Vaikka rajapintayhteistyön koettiin toimivan hyvin, kaivattiin vielä sen kirkastamista, että kuka tekee ja mitä. Henkisen turvan leiriarjen pestiläiset kokivat tarvitsevansa erityisesti puhelinluettelo, jossa olisi listattuna tärkeimmät numerot, joista tavoittaa esimerkiksi Turvan. Lisäksi olisi tarvetta manuaalille, jossa olisi kirjattu ohjeet, milloin asiakas ohjataan leirisairaalaan ja kuinka tämä käytännössä toteutetaan, jotta leirisairaala on varmasti tietoinen, että asiakas on tulossa. Tämän tyyppiselle palvelumuotoilulle nähtiin vielä tarvetta ja henkisen turvallisuuden kokonaisuuden jatkokehittäminen koettiin

tärkeäksi ja tarpeelliseksi. Palvelumuotoilua olisi hyvä tehdä myös kohtaajien ja henkisen turvan tiimin välillä:

”Se tässä nyt on muodostunut kahdeksi eri leiriksi varmaan puolivahingossa ... sitten taas, kun katsoo sitä yksilöä, niin mikä on niin kevyt ja kiva rakenne, että ei myöskään sen lapsen/ nuoren tarvitsisi kolmea kertaa sitä tarinaansa kertoa, mikä sitten tässä rakenteessa helposti käy.”

Kohtaaja

Hyväksi käytännöksi leirin suunnitteluvaiheessa kerrottiin, että organisaatiosta oli osoitettu tietyt loma-ajat, jolloin ei viestitty aktiivisesti mitään leiriin liittyvää. Tämän katsottiin vähentäneen kuormitusta ennen leiriä ja leirille valmistautuessa, ja viestintätäyden jälkeen asioihin pystyttiin palaamaan uudella tarmolla. Tätä käytäntöä kannattaa jatkaa seuraavaa finnjamboreeta suunniteltaessa.

”Nuoren mielen ensiapua tai vastaavia jos saisi jalkautettua myös noihin lippukuntiin, kun ne lippukunnan omat johtajat ovat niitä, jotka tuntevat ne lapset parhaiten niin että he osaisivat nopeammin reagoida ja ohjata eteenpäin ja pyytää apua niihin tilanteisiin.”

Turvan pestiläinen

Haastatteluissa pohdittiin paljon, kuinka henkistä turvallisuutta saataisiin jalkautettua erityisesti alaleireihin vielä tehokkaammin. Koska leirialue on laaja, saavutettavuuden kannalta jalkautuvien palveluiden kannattaisi liikkua koko alueella, sillä joidenkin alaleirien nurkista on esimerkiksi Keitaalle tai leirisairaalaan hyvin pitkä matka. Lisäksi haastatteluissa puntarointiin, pitäisikö leirin puolelta olla Sekaisin-chattiä vastaava verkkopalvelu, johon leiriläiset voisivat itse ottaa yhteyttä, vaikka suoraan teltasta. Henkitiimin pestiläinen mietti, olisiko Seppo-nimikkeen palauttaminen mahdollista, sillä Seppojen perään oli kysely.

Kajon yhteistyökumppanit

Kajolla oli useita yhteistyökumppaneita. Yhteistyökumppaneiden ansiosta leirille pystyttiin toteuttamaan asioita, joita ei muuten leirille olisi saatu. Haastatellut kokivat, että partio on organisaationa pohjittanut tarkkaan, kenen kanssa yhteistyötä tekee ja kumppanuudet ovat eettisiä. Kajon sosiaalisesta mediasta oli huomattu, että kaupalliset yhteistyöt ja niiden tuoma ”kaupallisuus” oli selkeästi lisääntynyt verrattuna aiempiin finnjamboreihin. Yksi haastatelluista pohti, voitaisiinko yhteistyö järjestää myös jollakin muulla keinoin, kuin sosiaalisen median yhteistöitä hyödyntäen. Henkitiimiläinen puntaroi,

tulivatko kirkko ja seurakunnat yhteistyökumppaneina mainonnassa esille yhtä paljon, kuin muut leirin kumppanuudet. Kirkon ja seurakuntien työntekijöitä, jotka olivat Kajolla työajalla, oli kymmeniä.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli vastata seuraaviin tutkimuskysymyksiin: kuinka henkinen turvallisuus toteutettiin Kajolla pestiläisten näkökulmasta ja kuinka henkisen turvallisuuden toteutusta voisi parantaa seuraavalle suurleirille? Kajo oli ensimmäinen finnjangboree, jossa oli toimintamallina itsenäinen henkisen turvallisuuden tiimi.

Haastatellut pestiläiset pitivät henkisen turvallisuuden esille nostamista tärkeänä ja ajan hengen mukaisena asiana; 2020-lukua kun on jo ehditty nimittää kriisien vuosikymmeneksi. Leirin ennakkosuunnittelua henkisen turvan näkökulmasta kiiteltiin. Kajolla henkinen turvallisuus todella tuntui koko leiriorganisaation läpileikkaavalta arvolta. Haastatteluiden ja Kajon vastuullisuusraportin (2022, 27) mukaan henkisen turvallisuuden tiimin palveluiden pariin hakeuduttiin ahdistuneisuuden, paniikkioireiden, väsymyksen ja vuorovaikutushaasteiden takia. Koronapandemian jälkeen osattiin odottaa, että isoissa väkijoukoissa oleminen ja toimiminen partioleirillä voi olla haastavaa. Yksinäisyyttä on monenlaista ja toisaalta ihmisjoukossakin voi tuntea olevansa yksinäinen; tällöin kyseessä on sosiaalinen tai emotionaalinen yksinäisyys (Mielenterveyden keskusliitto 2024).

Haastatellut pestiläiset olivat voineet pesteissään hyvin, eikä kuormitusta oltu koettu Kajo-pestin takia. Työnohjauksen tai purkukeskustelumallin kirkastamiselle olisi vielä tarvetta, mutta kaikki kokivat, että tietäisivät, kenen puoleen kääntyä, jos haluaisivat keskustella johonkin pestiin liittyvästä syvällisemmin ja luottamuksellisesti. Haastatteluista välittyi vahva sisäinen motivaatio ja vetokijät pestiin hakeutumisen taustalla. Turva-aikuisen pestiä ei välttämättä ole tarve muuttaa kokoaikaiseksi pestiksi, mutta on hyvä huomioida, että varsinainen kokoaikainen pesti mahdollistaa leirilippukunnan turva-aikuisena toimimisen tuloksettaasti, jotta turva-aikuinen ei itse uuvu ehkä huomaamattaan. Hyvänä mallina pidettiin leiriorganisaation antamia ”loma-aikoja”, jolloin ei viestitty Kajoon liittyviä asioita, ja tämä auttoi pestiin valmistautuessa, samoin kuin tarjotut koulutukset. Leirinaikainen viestintä koettiin osittain kuormittavaksi, sillä viestejä tuli monesta eri kanavasta ja monelta eri taholta, ja tilanteet ja ohjeistukset muuttuivat tiuhaan. Tietotulvan hallintaan kannattaakin panostaa tulevaisuuden leireillä. Tietotulvasta puhutaan silloin, kun tilanteen hallinnasta tulee sietämätöntä, koska viestejä, tehtäviä ja muistutuksia tulvii eri kanavista hallitsemattomasti; tällöin oma fokus katoaa ja oikeasti tärkeisiin tehtäviin on vaikea tarttua (Työterveyslaitos 2024).

Henkisen turvallisuuden tiimin työnjako koettiin toimivaksi, sillä leiriarki vastasi matalan kynnyksen ja jalkautuvasta toiminnasta ja leirisairaalaan oli vahvaa mielenterveyden ammattiosaamista. Seuraavalle suurleirille leiriarjessa voisi vielä jatkokehittää hoitoonohjausta leirisairaalaan ja laatia puhelinluettelo, josta olisi helppo katsoa rajapintojen yhteystiedot. Leirisairaala taas toivoi leirikuntoisuuden varmistamista ennen leirille saapumista ja tietoja psykiatrisen sairastavuuden historiasta, jotta potilas pystyttäisiin ohjaamaan leirisairaalaan nopeammin. Rajapintayhteistyö sujui kokonaisuudessaan hyvin.

Henkisen turvallisuuden saavutettavuutta olisi vielä mahdollista kehittää paremmaksi, erityisesti alaleireihin nähden, sillä leirialue on maantieteellisesti hyvin laaja. Matalan kynnyksen jalkautuvat palvelut ja kohtaajat olivat hyvin tarpeellisia (Kajon loppuraportti 2022, 63), ja kohtaajia oli mahdollista lähestyä huomaamattomasti, ilman pelkoa leimaantumisesta. Leimaantuminen on yhteisön vuorovaikutuksessa tapahtuvaa, kielteistä suhtautumista henkilöön, joka on usein täysin perusteetonta (Lastensuojelun keskusliitto 2024). Koska kohtaamistyö toteutettiin Aseman lapset ry:n Walkers on Wheels -hankkeen ja henkisen turvallisuuden tiimin yhteistyönä, aiheutui tästä epäselvyyksiä toimintaan. Kuten Kajon loppuraportissa (2022, 63) todetaan, seuraavalla kerralla onkin hyvä muotoilla kohtaamistyön muotoa ja roolia vielä ketterämmäksi ja selkeämmäksi. Kohtaajilla oli hyvää pelisilmää toimiessa leiriarjessa, jolloin leiriläisten eriarvoisuus pystyttiin ottamaan huomioon.

Haastatellut pestiläiset kokivat, että leiriorganisaatio ja pestiläiset olivat onnistuneet tuottamaan yhteisöllisen leirielämyksen. Näkemystä tukee loppuraportin arvosana 7,95 yhteisöllisyyden ja yhteenkuuluvuuden tuntemisesta. Osallistujat ovat tunteneet, että leirillä pystyi olemaan oma itsensä ja että he tulivat kohdatuksi päivittäin. Hyvän arvosanan (9,23) sai myös seuraava väittäjä: ”koin tulleeni Kajolla ymmärretyksi”. (Kajon loppuraportti 2022, 15.) Haastattelussa haluttiin uskoa, että nuorilla on vielä mahdollisuus unelmoimiseen ja elämästä nauttimiseen, vaikka nuorten arki on nykyisin kuormittavaa monesta eri syystä. Matalan kynnyksen palveluista ja kohtaamistyöstä huolimatta osa leiriläisistä, varsinkin samoajaikäryhmästä, tunsikin yksinäisyyttä eikä tullut kohdatuksi tai turvallista juttukaveria ei ollut löytynyt päivittäin (Kajon vastuullisuusraportti 2022, 28). Alaleireihin ja leirilippukuntiin olisi kaivattu lisää mahdollisuuksia ryhmäytymiseen (Kajon vastuullisuusraportti 2022, 27).

Loppuraportissa (2022) on mainittu useasti unenpuutteen aiheuttaneita ongelmia eri ikäisille, ja tämä on näkynyt erityisesti Keidasta työllistävänä asiana. Onkin hyvä mahdollisuuksien mukaan huomioida, että yhteiset iltaohjelmat loppuisivat ajallaan. Psykologinen ja fyysinen turvallisuus ei toteutunut leirillä Jodelista lähteneen kiusaamiskampanjan takia. Psykologisella turvallisuudella tarkoitetaan hen-

kistä ilmapiiriä ja kulttuuria, jossa jokainen uskaltaa ilmaista itseään vapaasti ja tuntee olonsa arvostetuksi (Työterveyslaitos 2024b). Kuten loppuraportissa (2022, 19) on todettu, jatkossa olisi hyvä varautua myös eriskummallisiin kriiseihin, jolloin kriisiviestintä ja kriisiryhmän toiminta voidaan aloittaa viivytyksettä. Riskienhallintamestarin pesti on myös kannatettava tulevaisuuden suurleireille, samoin kuin leiripoliisin olemassaolo. Leiripoliisin näkyvä partiointi leirialueella voisi kitkeä sopimatonta käytöstä ja ennaltaehkäistä kiusaamiskampanjoita. Tutkimushaastattelussa toivottiin yhteisten pelisääntöjen ja turvallisen tilan periaatteiden läpikäyntiä vielä leirille saavuttaessa, sillä partio on yhteisö, jossa on yhdessä sovitut pelisäännöt, joita tulee noudattaa. Ehkä yllättäenkin henkisen turvallisuuden tiimin tehtäviin oli kuulunut myös aikuisten riitautumisesta johtuneiden konfliktien selvittely; samat ilmiöt tapahtuvat niin leirillä kuin yhteiskunnassa yleensä, eikä kaikkea voi välttää tai ennakoida.

Kajo oli ensimmäinen suurleiri, jossa sosiaalinen media oli vahvasti läsnä kaikkien taskuissa ja leirikirja oli korvattu sähköisellä Kajo Lux -sovelluksella. Henkisen turvan tiimin yhteisissä keskusteluissa oli noussut esiin, että Maslowin tarvehiearkia täytyisi täydentää toimivalla netillä; tällä vältettäisiin monet ongelmat ja leiriläisten mielipaha. Muutaman tunnin mittaisten yhteysongelmien takia leiriläiset olivat ehtineet riitautua keskenään ja tiimien viestintä vaikeutua. Leiriorganisaatio oli myös uuden edessä; kuinka suitsia sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa kiusaamista, joka jatkuu fyysisenä kiusaamiskampanjana todellisessa leirielämässä. Ennen seuraavaa finnjangboreeta tuleekin miettiä tarkkaan, kuinka digitaalista nuorisotyötä pystyttäisiin tuomaan leiriolosuhteisiin mukaan niin, että se toimisi reaaliarjen kanssa, ja kuinka tähän saadaan partiomaisuus liitettyä mukaan. Kajoa jouduttiin valmistelemaan pandemia-aikana paljon etänä ja tämän takia leirinjohtajat muistuttavatkin: ”Kannustamme kuitenkin tulevia projekteja palaamaan mahdollisimman paljon livepartioon, sillä mikään ei voita kasvokkain kanssakäymistä, suunnittelua ja kikattelua seminaarien saunojen pukuhuoneissa” (Suomen partiolaiset 2022c).

Evankelisluterilainen kirkko ja seurakunnat toimivat partiolippukuntien taustayhteisöinä ja Kajon yhteistyökumppaneina. Edellisillä finnjangboreilla erityisesti Sepot, eli seurakuntien partiotyöntekijät, ovat huolehtineet henkisen turvallisuuden toteuttamisesta eri toimintamalleilla, kulloisenkin leiriorganisaation mukaan. Kajolla toimintamallina oli erillinen henkitiimi, jonka vastuulla oli mm. katsomuskasvatuksesta, Pyhästä tilasta ja Katsomusteltasta vastaaminen (Kajon loppuraportti 2022, 83). Henkitiimin pestiläisen haastattelussa pohdittiin erityisesti, pitäisikö Seppo-nimike palauttaa käyttöön niin, että pestiläinen voisi sitä halutessaan käyttää, vaikka toimisikin ”maallisen” henkisen turvallisuuden tiimissä. Yhteisen leirijumalanpalveluksen perään oli myös kyselty, sillä sen koetaan nostattavan leirielämystä. Lisäksi mietittiin, näkyikö kirkon merkittävä kumppanuus mainonnassa yhtä paljon kuin

muiden yhteistyökumppaneiden. Erilliset henkitiimi ja henkisen turvallisuuden tiimi vastaavat nykyistä kirkon ja partion yhteistyösopimusta, jossa kirkon tehtävänä on tukea partion katsomuskasvatusta (Suomen partiolaiset ja Suomen evankelisluterilainen kirkko 2021). Kajon yhteistyökumppaneiden eli kumppanuuksien somemainonnan vuoksi havaittiin partion kaupallisuuden lisääntyneen, vaikkakin kumppanuuksia pidettiin eettisinä ja ajan henkeen sopivina. Tämä on linjassa Laitisen (2018) väitöskirjan havaintojen kanssa siitä, että nuorisojärjestöjen toiminnassa on yhä enemmän kaupallistumisen piirteitä.

Tämän opinnäytetyön perusteella suurleirin turvallisuusorganisaation alaisuus on oikea ja sopiva paikka henkisen turvallisuuden tiimille ja henkisen turvallisuuden tiimi on tullut jäädäkseen suurleiriorganisaatioon. Kajolla henkinen turvallisuus toimi erittäin hyvin ja kaikki opinnäytetyön haastatteluihin osallistuneet pestiläiset suhtautuivat positiivisesti henkiseen turvallisuuteen; arvön jalkauttaminen leiriorganisaatiosta ylhäältä alas on onnistunut. Kajo 2022 teki henkisen turvallisuuden pohjatyön ja tästä on toistaiseksi nimeämättömän finnjangboreen 2028 hyvä jatkaa.

LÄHTEET

- Baden-Powell, R. 1927. *Tie onneen*. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.
- Heinimäki, J. 2012. *Taskuetiikka*. Helsinki: Kirjapaja.
- Helenius, J. & Kivimäki, H. 2023. *Lasten ja nuorten hyvinvointi – Kouluterveyskysely 2023: Tytöistä yli kolmannes ja pojista joka viides kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi*. Tilastoraportti 48/2023. Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. Saatavilla: <https://www.julkari.fi/handle/10024/147270>. Viitattu 5.2.2024.
- Helle hiveli Taruksen uitettuja leiriläisiä*. 2004. Hämeen Sanomat 5.8.2004.
- Helve, H. 2010. Arvojen muutos nuorisokasvatuksen haasteena. Teoksessa E. Nivala & M. Saastamoinen (toim.) *Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja*. Nuorisotutkimusseura. Nuorisotutkimusverkosto. Julkaisuja 73. Helsinki: Yliopistopaino, 2. uusittu painos. 276–312.
- Hiillos, I. 2023. Vanhempien kohtuuttomat vaatimukset ajavat nuoria uupumuksen partaalle – ”Eivät tajunneet, että teemme tätä vapaaehtoistyönä”. *Helsingin Sanomat* 23.7.2023.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Häkkinen, H. 2023. Lähestyvä taifuuni lopetti maailman suurimman partioleirin, suomalaiset odottavat maassa myrskyn yli. *Helsingin Sanomat* 7.8.2023.
- Jota. Joti. 2022. *About*. Saatavilla: <https://www.jotajoti.info/about>. Viitattu 9.12.2022.
- Kajo. 2021. *Koulutusta Kajolaisille*. Saatavilla: <https://kajo2022.fi/materiaalit/koulutusta-kajolaisille/>. Viitattu 9.9.2023.
- Kajo. 2022a. *Kajo*. Saatavilla: <https://kajo2022.fi/>. Viitattu 4.10.2024.
- Kajo. 2022b. *Turva-aikuinen Kajolla*. Saatavilla: https://www.partio.fi/wp-content/uploads/2022/05/Turva-aikuinen_Kajo2022_koloilta.pdf. Viitattu 5.2.2024.
- Kajo. 2022c. *Hyvinvoiva ja turvallinen Kajo*. Saatavilla: <https://kajo2022.fi/blogi/hyvinvoiva-ja-turvalinen-kajo/>. Viitattu 5.2.2024.
- Kajo. 2022d. *Turvallisuus*. Saatavilla: <https://kajo2022.fi/osallistujille/leiriarki/turvallisuus/>. Viitattu 5.2.2024.
- Kajo. 2022e. *Kajo Lux -leirisovellus*. Saatavilla: <https://kajo2022.fi/osallistujille/leiriarki/leirisovellus/>. Viitattu 16.9.2023.
- Kajo. 2022f. *Ajankohtaista*. Saatavilla: <https://kajo2022.fi/ajankohtaista/tiedote-kajon-leirilaisten-vanhemmille/>. Viitattu 16.9.2023.

Kajo eettinen ohjeistus. 2022. Saatavilla: https://kajo2022.fi/wp-content/uploads/2022/02/KAJO-2022_Eettinen-ohjeistus-2.pdf. Viitattu 5.2.2024.

Kajo loppuraportti. 2022. Saatavilla: <https://partio.sharepoint.com/toiminnanalat/suurtapahtumat/Documents/Forms/AllItems.aspx?id=%2Ftoiminnanalat%2Fsuurtapahtumat%2FDocuments%2FSuurleirit%2F08%20Kajo%202022%2FKajo%5FLoppuraportti%5F13112022%2Epdf&parent=%2Ftoiminnanalat%2Fsuurtapahtumat%2FDocuments%2FSuurleirit%2F08%20Kajo%202022&p=true&ga=1>. Viitattu 4.10.2024.

Kajo vastuullisuusraportti. 2022. Saatavilla: <https://partio.sharepoint.com/toiminnanalat/suurtapahtumat/Documents/Forms/AllItems.aspx?id=%2Ftoiminnanalat%2Fsuurtapahtumat%2FDocuments%2FSPn%20suurtapahtumat%2FSuurleirit%2F08%20Kajo%202022%2FKajon%20vastuullisuusraportti%2Epdf&parent=%2Ftoiminnanalat%2Fsuurtapahtumat%2FDocuments%2FSPn%20suurtapahtumat%2FSuurleirit%2F08%20Kajo%202022&p=true&ga=1>. Viitattu 4.10.2024.

Kirkkohallitus 2017. *Suuri ihme – rippikoulusuunnitelma 2017*. Kuopio: Grano Oy.

Kosonen, L. 2019. Sana ”Jumala” saatetaan poistaa partiolupauksesta – suhde uskontoon jakaa partiolaisten mielipiteet voimakkaasti. *Yle*. Saatavilla: <https://yle.fi/a/3-10734694>. Viitattu 4.2.2024.

Köykkä, A. 2014. *Nuorisotyön alkeet ja jatko*. Helsinki: Lasten Keskus ja Kirjapaja.

Laitinen, H. 2018. *Nuorten, valtion vai markkinoiden asialla? Nuorisjärjestöjen hybridit toimintalogiikat*. Väitöskirja. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Saatavilla: <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/60002>. Viitattu 29.9.2024.

Lastensuojelun keskusliitto. 2024. *Leimaamiseen tarvitaan koko kylä*. Saatavilla: <https://www.lskl.fi/blog/leimaamiseen-tarvitaan-koko-kyla/>. Viitattu 29.9.2024.

Launonen, P. 2014. Kirkon nuorisotyö – hengellisen, pedagogisen ja sosiaalisen kolmiyhteys. Teoksessa T. Hoikkala & A. Sell (toim.) *Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet*. Nuorisotutkimusseura. Nuorisotutkimusverkosto. Julkaisuja 76. Helsinki: Hakapaino. 3. muuttumaton painos 78–89.

Mielenterveyden keskusliitto. 2024. *Yksinäisyys*. Saatavilla: <https://www.mtkl.fi/mika-askarruttaa/yksinaisyys/>. Viitattu 29.9.2024.

Pelastakaa lapset. 2022. *Lapsen ääni 2022 -kysely*. Saatavilla: <https://www.pelastakaalapset.fi/tyomme/mita-teemme/lapsikoyhyys/lapsen-aani/>. Viitattu 16.9.2023.

Pulkamo, H. 2014. Seikkailukasvatus ja elämyspedagogiikka nuorisotyössä: vallan väline vai osallisuuden ja sosiaalisen vahvistamisen menetelmä? Teoksessa T. Hoikkala & A. Sell (toim.) *Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet*. Nuorisotutkimusseura. Nuorisotutkimusverkosto. Julkaisuja 76. Helsinki: Hakapaino. 3. muuttumaton painos 78–89.

Pykönen, M. & Kläusler, S. 2023. Teini-iän ”drop-out” huolestuttaa Helsingissä – Nuoret lopettavat harrastuksiaan joukolla. *Helsingin Sanomat* 9.9.2023.

Pölkki, M. 2023. Keskellä savolaista metsää on leirikeskus, joka houkuttelee teinejä eri puolilta maailmaa – ”Rakastan tätä paikkaa”. *Helsingin Sanomat* 29.7.2023.

Roihu loppuraportin tiivistelmä. 2016. Roihu. Saatavilla: <https://www.slideshare.net/HeikkiOtsolampi/roihulyhyestiloppuraportintivistelmaweb>. Viitattu 24.1.2024.

Strömberg, J. 2020. Partiolupauksesta poistettiin sana ”Jumala” – tarkoituksena on korostaa, että Partio kuuluu kaikille. *Yle*. Saatavilla: <https://yle.fi/a/3-11648312>. Viitattu 14.11.2023.

Suomen ev.lut. kirkko. 2022a. *Partio*. Saatavilla: <https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/kasvatus/partio>. Viitattu 5.12.2022.

Suomen ev.lut. kirkko. 2022b. *Rippikoulu*. Saatavilla: <https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/kasvatus/rippikoulu>. Viitattu 5.12.2022.

Suomen ev.lut. kirkko. 2023. *Sepot*. Saatavilla: <https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/kasvatus/partio/sepot-eli-seurakunnan-partiotyontekijat>. Viitattu 24.7.2023.

Suomen ev.lut. kirkko. 2024. *Kirkon ja partion yhteistyö*. Saatavilla: <https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/kasvatus/partio/kirkon-ja-partion-yhteistyö>. Viitattu 26.1.2024.

Suomen partiolaiset. 2013. *Sepon kirja*. Saatavilla: <https://issuu.com/kirkonkasvatus/docs/sepon-kirja-v5?e=11549239/68077891>. Viitattu 24.7.2023.

Suomen partiolaiset. 2016. *Syty ja pala. Partiomessulaulut*. Saatavilla: https://www.partio.fi/wp-content/uploads/2018/05/partiomessuvihko_a4_0.pdf. Viitattu 30.9.2023.

Suomen partiolaiset. 2020a. *Partion vaikuttavuustutkimus*. Saatavilla: <https://www.partio.fi/suomen-partiolaiset/partiofaktat/partio-lukuina/partion-vaikuttavuustutkimus/>. Viitattu 21.4.2024.

Suomen partiolaiset. 2020b. *Turvallisesti yhdessä*. Saatavilla: <https://partio.emmi.fi/1/TSCfdVn7XnDJ>. Viitattu 9.9.2023.

Suomen partiolaiset. 2020c. *Uusi peruskirja ja partiolupaus hyväksyttiin jäsenkokouksessa*. Saatavilla: <https://www.partio.fi/ajankohtaista/uusi-peruskirja-ja-partiolupaus-hyvaksyttiin-jaskenkokouksessa/>. Viitattu 14.11.2023.

Suomen partiolaiset ja Suomen evankelisluterilainen kirkko. 2021. *Yhteistyösopimus*. Saatavilla: <https://evl.fi/documents/1327140/52626522/Suomen+ev.lut.+kirkon+ja+Suomen+partiolaisten+yhteisty%C3%B6sopimus+2021.pdf/893dcae5-f500-b78d-4c30-7e15235578a8?t=1611819822913>.

Suomen partiolaiset. 2022a. *Opinnäytetyöt*. Saatavilla: <https://www.partio.fi/nyt/opinnaytetyot/opinnaytetyot/>. Viitattu 4.12.2022.

Suomen partiolaiset. 2022b. *Kajon vahvat kumppanuudet*. Saatavilla: <https://www.partio.fi/nyt/partio-vuosi2022/kajo/kajoa-tehtiin-kumppaneiden-kanssa/>. Viitattu 2.10.2023.

Suomen partiolaiset. 2022c. *Finnjamboree Kajon onnistumiset ja opit on julkaistu*. Saatavilla: <https://www.partio.fi/ajankohtaista/finnjamboree-kajon-onnistumiset-ja-opit-on-julkaistu/>. Viitattu 29.9.2024.

- Suomen partiolaiset. 2023a. *Taustayhteisö ja muut sidosryhmät*. Saatavilla: <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/sidosryhmat-ja-vaikuttaminen/taustayhteiso-ja-muut-sidosryhmat/>. Viitattu 30.9.2023.
- Suomen partiolaiset. 2023b. *Seurakuntayhteistyö*. Saatavilla: <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/sidosryhmat-ja-vaikuttaminen/taustayhteiso-ja-muut-sidosryhmat/seurakuntayhteistyö/>. Viitattu 30.9.2023.
- Suomen partiolaiset. 2023c. *Partiolupaus ja tunnus*. Saatavilla: <https://www.partio.fi/suomen-partiolaiset/partiofaktat/partion-arvot/partiolupaus/>. Viitattu 14.11.2023.
- Suomen partiolaiset. 2024a. *Partio lukuina*. Saatavilla: <https://www.partio.fi/suomen-partiolaiset/partiofaktat/partio-lukuina/>. Viitattu 4.10.2024.
- Suomen partiolaiset. 2024b. *Strategia*. Saatavilla: <https://www.partio.fi/suomen-partiolaiset/partiofaktat/strategia/>. Viitattu 24.1.2024.
- Suomen partiolaiset. 2024c. *Partion arvot*. Saatavilla: <https://www.partio.fi/suomen-partiolaiset/partiofaktat/partion-arvot/>. Viitattu 24.1.2024.
- Suomen partiolaiset. 2024d. *Kansainvälisyys*. Saatavilla: <https://www.partio.fi/partiolaiselle/tekemista-ja-kokemuksia/kansainvalisyys/kansainvalisyys/>. Viitattu 4.2.2024.
- Telemäki, M. 1998. *Johdatus seikkailukasvatuksen teoriaan*. Kajaani: Kajaanin opettajankoulutuslaitos.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Työterveyslaitos. 2024. *Tietotulva*. Saatavilla: <https://www.ttl.fi/oppimateriaalit/aivotyo-sujuvaksi/tietotulva/>. Viitattu 29.9.2024.
- Työterveyslaitos. 2024b. *Mitä on psykologinen turvallisuus*. Saatavilla: <https://www.ttl.fi/oppimateriaalit/pelotta-toissa-psykologinen-turvallisuus-tyoyhteisossa/mita-psykologinen-turvallisuus/>. Viitattu 29.9.2024.
- Valtioneuvosto. 2020. *Lasten ja nuorten hyvinvointi koronakriisin jälkihoidossa*. Saatavilla: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162318/VN_2020_21.pdf?sequence=7&isAllowed=y. Viitattu 16.9.2023.
- Verke. 2022. *Digitaalisen nuorisotyön käsitteistö*. Saatavilla: <https://www.verke.org/vinkit/digitaalisen-nuorisotyön-kasitekoppa/>. Viitattu 9.12.2022.

Haastattelukysymykset

1. Mitä tulee mieleesi teemasta henkinen turvallisuus Kajolla?
2. Millaista lisäarvoa henkisen turvallisuuden kokonaisuus tuo suurleiriorganisaatioon?
3. Miksi hakeuduit omaan pestiisi?
4. Kuinka valmistauduit ennen leiriä pestiisi? (Erityisesti henkisen turvallisuuden näkökulmasta)
5. Ovatko ”asiakkaasi” olleet tietoisia henkisen turvallisuuden tarjoamista palveluista? Onko henkisen turvan tavoitettavuus ollut hyvä?
6. Onnistumisen kokemukset, onko leirielämyksen luominen onnistunut?
7. Kriisien vuosikymmen ja suurleiri; koronan jälkeinen ensimmäinen suurleiri, fyysisen oman tilan tarve, nuorten ahdistus, mitä näistä tulee mieleesi?
8. Some; onko someahdistusta/someriippuvuutta ollut havaittavissa, verrattuna esimerkiksi suurleireihin ennen somea?
9. Kuinka kognitiivinen ergonomia on toteutunut pestissäsi? Vapaaehtoistyön burn out -oireita?
10. Millaisia muita keskeisiä teemoja keskusteluissa on noussut esiin?
11. Onko henkisen turvallisuuden työnjako (leirisairaala/jalkautuvat palvelut) ollut mielestäsi onnistunut?
12. Kajon henkisen turvallisuuden risut ja ruusut?
13. Kuinka kehittäisit henkistä turvallisuutta seuraavalle leirille/tapahtumaan?